Թ. ՏԱՐԻ 2882 ԹՈՒԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՀՈՌԻ 1386 — 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1893 — 13 ԲԼՊԻԼ, ԻՎ.ՎԻ 1344 — ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏԻ Է ՈՒՂԼԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական տուրք	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Դրամ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ես չի տար։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11/23 ՍԵՊՏ. 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՌԱՋԻԿԱՅ ՁՄԵՌԸ

Օրացոյցին նայելով, դեռ բաւական ժամանակ ունինք ձմրան վրայ խորհելու։ Բայց կան մի քանի նշաններ թէ առաջիկայ ձմեռը մոռանալի թեան նիւթեր կրնայ պատճառել, և թէ այժմէն զգուշական միջոցներ ձեռք առնուլ խոհեմութեան գործ է։ Մէտէորաբանք համամիտ են թէ առաջիկայ ձմեռը կանուխ պիտի սկսի, եւ սաստիկ պիտի ըլլայ։ Անցեալ օր կը յիշեինք Ատլանտեան Ովկիանոսի մէջ սառուցակոյտներու շարժումէն հանուած հետեւութիւնն առաջիկայ ձմրան խրատութեան վրայ։ Աւելի որոշ նշան մը կը յիշուի, որ է՝ փեթերսպուրգի շուրջ հիւսիսային արջերու երեւիլն։ Երբ ձըմեռն հեռաւոր է և խիստ չերեւիր, այս գազաններ մարդաբնակ վայրերու մօտ չեն գար՝ դէպ ի հարաւ իջնելով, Հակառակ պարագային մէջ, կանուխէն կ'երեւին Ռուսիոյ մայրաքաղաքին մօտերը։ Հիւսիսային արջն որ Մեծին Պետրոսի ձեռակերտին շուրջ կը յածի հիմակուընէ, և բիւեռային սառոյցն որ սովորականէն քիչ կամ շատ կ'երեւի Ովկիանոսին մէջ, ասոնք ի՞նչ վերաբերութիւն ունին Փոքր Ասիոյ արեւելեան և հարաւ-արեւելեան գաւառներուն հետ։ Բայց արի՛ տես որ Բաղէշի կուսակալութեան մէջ, յորում կը պարունակի նաեւ Մշոյ գաւառն, առաջիկայ ձմրան համար ուտելեաց նուազութիւն կը գուշակուի՝ տարւոյս երաշտութեան և հնձոց սակաւութեան պատճառաւ, և այս պարագայն պարտ կը համարի այժմէն նշանակել Բաղէշի շրջուն Թղթակցին Լ. Հէրէարի, յորում շահեկան թղթակցութիւն մը և խմբագրական դիտողութիւն մը կ'երեւին նոյն կենսական խնդրոյն վրայ։

* * *

Կ'ըսէ Թղթակիցը թէ այս գեղեցկագիր նահանգին մէջ, շրջապատեալ մի կողմէ ձիւնապատ սարերով, միւս կողմէ արգաւանդ, ընդարձակ և պատուական դաշտով մը, և որոյ ափունքը կը թրջէ ընդարձակ լիճ կամ ծով մը ձկալից, երկրագործն այս տարի յուսահատութեան մէջ է, շատեր այժմէն կը գիմեն կառավարչին և նըպաստ կը հայցեն, կամ ցորենի գնոյն թեթեւացում՝ զի բերքերն անբաւական եղած են ոչ միայն վաճառականութեան այլ նոյն իսկ գեղացիներու սննդեան։ Տարօրեայ դաշտն, որ ուրիշ տարիներ կը կշտացնէր շրջակայ գաւառներն, այս տարի ինք կարօտ է արտաքին նպաստի։ Անձրեւ քիչ եկած է, և մարախները՝ շատ։ Թղթակիցը կը պատմէ թէ ինչպէս քաղաքացի վարձակալ տասանորդաց անուղիղ ընթացք մը բռնած են, որով գիւղացւոյն անբաւական ապրուստն ևս կը կրճատեն, անկէ ապօրէն շահ մը ստանալու ակնկալութեամբ։

Թղթակիցն, այցելած ըլլալով նաեւ Խիզան, կը նկարագրէ բարձր սարերու մէջ ամիսներուն այն աւանին եղական դիրքն, և կը գովէ տեղւոյն Գայմագամ Նուրի պէյի խղճամիտ պաշտօնէութիւնն, որ իւր նստած Գարատուի շրջանին և իւր գաւառակին մէջ այնքան հոգ կը տանի ճանապարհաց ապահովութեան, և բնակիչք գոհ են իրմէ։ Թղթակիցն այն կողմեր ճամբորդութիւնն աւելի դիւրին գտեր է քան Պուլանըխի կողմերը։ Խիզանի կողմը, կ'ըսէ, շատ ցորեն չի ցանուիր, բայց կորեկն առատ է, և ամեն կողմ առատօրէն կը բուսնին վայրի պտուղներ, որով այն գաւառակին ժողովուրդը ձմրան մասին աւելի յուսալից է։ Ընդհակառակն, Մշոյ գաւառին մէջ հացի դէմն այժմէն տարօրինակ սուղ է, և տեղային իշխանութիւնք, ի նախատեսութիւն ձմրան, ամենէն խեղճ գեղացւոյ մէկ մասին անունները արձանագրել կուտան, ի հարկին ցորեն բաշխելու համար։ Բաղէշի մէջ ցորենի սակաւութեան մէկ ուրիշ պատճառն այն է որ գեղացիք չեն կրցած տակաւին կալի մէջ կրնել տալ իրենց բերքն, հրապարակ բերելու համար։ Թղթակիցը կը գուշակէ թէ առաջիկայ ձմեռը տառապանից պիտի ըլլայ սոյն կողմերու համար։ Զի գեղացիք արդէն ազքատ են, և հարկադրեալ են սովորականին երեք-չորսապատիկը վճարել հացագնի։ Ուրիշ անընդհատ պարագայ մը գործերու դադարն է, գրամի և վարկի պակասութիւնը։ Շաբաթն երկուքս կանայք կը գիմեն կառավարչի վոխանորդին, աղաչելու համար որ ցորենի գինը զեղչուի։ Ցաւանի է թէ մինչեւ մէկ ասիճան կարելի է շահագէտներու գործառնութիւնները սահմանափակել, օրինական գին մը դնելով արմատաց։ բայց երբ ապրանքն արդէն տակնուվրայ է, գնոյ հանձնառական բարձրացում մը անխուսափելի է։ Հետեւապէս, Լ. Հէրէարի թղթակցին ըրած երկրագործական նկարագրութիւնը մասուցանելով պատկանեալ իշխանութեանց ուշադրութեան, կ'առաջարկէ որ այժմէն տնօրինութիւններ ըլլան կարօտեալ գեղացւոյ պէտքերն հոգալու, որպէս զի ձմեռն ուտելու հաց գտնեն և առաջիկայ տարւոյ համար հերկեն և ցանեն իրենց արտեր։

* * *

Այս անպատեհութիւնք, բարեբախտաբար, Կ. Պոլսոյ մէջ չկան։ Ծովը ցամաքային անհաւասարութիւնը բարձող տարբ մ'է փրկութ։ Նաւարկութիւնն երկրագործութեան թերին լրացնող մ'է։ Ծովու ճամբով կարելի է մեր պետությունը ընել առատութեան կեդրոններուն գիմելով։ Ցորչափ Ռուսիոյ մէջ ծաղր երաշտութիւն բերքերը չվճարեն, ռուս երկրագործք մեր փոքր Ասիայի երկրագործաց տառապանքը մեղմել կրնան տալ մեզ։ Հակառակն ստոյգ չէ տակաւին։—Եթէ Ռուսիոյ մէջ ցորենը պակսի, Անատոլու դեռ չի կրնար կշտացնել դմեզ։ Թէեւ օր մը պիտի գայ որ Գալատիոյ երկաթուղւոյն բացած ճամբէն պիտի սատանանք մեծագոյն մէկ մասն մեր հացեղինաց։ Առ այժմ, թէեւ Փոքր Ասիոյ մէկ մասին երաշտութիւնը կ'Պոլսոյ մէջ հացի գնոյն վրայ տարբերութիւն չըներ, բայց որչափ աւելի խեղճ ըլլան Անատոլուի երկրագործք, այնքան քիչ բան կը գնեն կ'Պոլսէ, և անուղղակէս կը վնասուի Պոլսոյ վաճառականութիւնը։—Բայց այս տարւոյ ձմեռն ուրիշ նկատմամբք անպատեհութիւններ կը սպառնայ մեզ։ Հնոտաթի երկիւղն իսկ բաւ եղած է գործերուն ընթացքը կասեցնելու կամ դադրեցնելու, և ի՞նչ պիտի ըլլայ եթէ իրական համաճարակ մ'ունենանք։ Շատ յուսալի է որ այս եղանակիս մէջ ա ժան ազատինք, առաջիկայ ձմեռն ևս բան մը չունենանք։ բայց միշտ զգուշալի կեա՛ մ'է որ մեր հողին վրայ հընտասի ցանած սերմերը գարնան առաջին տաքերուն հետ չարձնեն։ Ուրիշ կերպերով, ձմրան սատկութիւնը նշանակութիւն չունի։ Պոլսեցւոյն համար, եթէ փայտն ու ածուխն ժան և առատ ըլլան, և թէպետ վերջերս անտառաց մէջ տուրքի օրէնքին ճչդիւ գործադրմամբ մեծայուն յաւելում մ'եղած է գներուն վրայ, բայց եթէ պատշաճ տնօրէնութիւնք ժամանակին ի գործ դրուին, տեղի չկայ վախնալու որ ժողովրդեան ազքատ դասակարգն այդ մասին աւելի մեծ դժուարութիւն կրէ Մայրաքաղաքիս մէջ։

ՈՒՍՈՒՑՉ ԺՈՂՈՎՈՑ ՎԵՐՋԻՆ ՆԻՍՏԸ

Ուսուցչական ժողովոյ յաւելուածական վերջին նիստը գումարեցաւ Դր. Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

Ժամը 9ին բացուեցաւ առեանն ի ներկայութեան 13 ուսուցչաց և առաջնակարգ ատենապետութեամբ Ռեթէոս էֆ. Թադէոսեանի։ սովորականէն աւելի էին ունկնդիրներ։

Գ. և Դ. նիստերու ատենագրութեանց վաւերացումէն յետոյ, Պերպերեան էֆ. ժողովոյ ներկայեց վեց յօդուածէ բաղկացեալ բանաձեւ մը, որ առաջարկութեամբ դիւանին՝ վերջին նստին մէջ յանձն առած էր պատրաստել իբր եզրակացութիւն օրակարգի Բ. խնդրոյն վրայ յայտնուած տեսութեանց։ Սոյն բանաձեւ ընդունուեցաւ։

Յետոյ ժողովն անցաւ Օրակարգի Գ. խնդրոյն։—«Տպագրոյ կրօնական ու բարոյական առողջ և արդիւնաւոր գաստիարակութիւն մը տալու համար ինչ եղանակներ պարտին ի գործ դրուիլ մեր դպրոցաց մէջ։»

Սիսլեան էֆ. զրաւոր բանախօսութեան մը մէջ մասնաւորապէս ազգային պատմութիւնքներու անբաւականութիւնն ու մանաւանդ յոռի ազդեցութիւնը մանկանց բարոյականը կազմելու համար։ խոստովանեցաւ այն դրութիւնն որ կը սիրէ մեր դպրոցաց մէջ կրօնական կրթութեան աւանդման մասին, այդ կարեւոր կրթութիւնը թողուած ըլլալով լոկ անարժան ուսուցիչներու ձեռքն, ըստ բախտին։

Ի վերջոյ, իբր դարման առաջարկեց՝ նախ, կրօնագիտութեան ուսումը պարտաւորիչ ընել մեր վարժարանաց մէջ, հմուտ և ձեռնհաս անձանց յանձնելով անոր աւանդումը։ Երկրորդ, բարոյագիտութեան դաս մը աւելցնել մեր ծրագիրներուն մէջ։ Երրորդ, շաբաթը քանի մը անգամ բարոյական խրատներ խօսել։ Չորրորդ, պատմոյ և վարձատրութեան բանաւոր դրութիւն մը հաստատել։

Այս բանախօսութեան այլ և այլ կէտերուն վրայ դեր ու դէմ քննադատութիւններ ըրին Պարոնեանք Բաբէրտոնէ, Գեռնէ, Մարտիրեան։

Ապուսեհեան Թարգմանեն էֆ. գրաւոր յայտնեց իւր կարծիքն օրակարգին վրայ, երկարօրէն բացատրեց գլխաւորապէս թէ կրօնական դաստիարակութիւն մը աւանդելու լաւագոյն կերպն է՝ նախ Յիսուսի կեանքն ուսուցանել պատկերներու վրայ, մանկան ներշնչելով աւետարանական ճշմարտութիւններ, և յետոյ միայն ուսուցանել քրիստոնէական ուղղմտութեան և դաստիարակութեան սկզբանց հակառակ համարեց Հանգանակով և նզովքով կշտամբել մանուկին նորածիլ միտքը, սերմանելով անոր մէջ հակաքրիստոնէական գաղափարներ։ և առաջարկեց որ՝ փոխանակ քրիստոնէութեան ծագումէն 325 տարի վերջ պատահած անհաճոյ գայթակղական դէպքէ մը սկսելու՝ Քրիստոսի կեանքին ծանօթութեամբ սկսուի կրօնի ուսուցումը։

Մարգարեան էֆ. և ուրիշներ հակակարծիք դանուեցան այս տեսութեանց։

Յետոյ Պէրպերեան էֆ. ներկայեց տասներկու յօդուածէ բաղկացեալ բանաձեւ մը, անոր իւրաքանչիւր յօդուածին վրայ տալով համոզիչ բացատրութիւններ, զրաձեւ և ոգեւոր։ Բանաձեւն ընդունուեցաւ միաձայն։ (Ստորեւ հրատարակուած է։)

Մարգարեան էֆ. ցաւ յայտնելով այն անաեղի հրատարակութեանց մասին զոր տեղական թերթ մ'ըրած էր Ուսուցչական ժողովոյ գումարմանց ու գործառնութեանց մասին, շնորհակալութեան քուէ առաջարկեց առ Ուսումնասիրողն, անոր համար որ այս տարի ևս գիւրութիւն ընծայած է ուսուցիչներուն հաւաքուիլ և խորհրդակցիլ կրթական կարեւոր խնդրոց վրայ։

Պէրպերեան էֆ. ոչ միայն իւր ցաւը յայտնեց ակնարկեալ անիրաւ քննադատութեանց մասին, այլ և բացակայութեան համար այնպիսի պաշտօնակիցներու որոնք կարող էին իրենց հրամութեամբ ու փորձառութեամբ աւելի արդիւնաւոր ընել Ուսուցչ։ Ժողովոյ գումարումները։ Սոյն Գ. նստաշրջանի փակման պահուն, Պէրպերեան էֆ. ի առաջարկութեամբ, ժողովը յոտնկայս իւր երախտագիտութեան հարկը վճարեց առ Կայս. բարեխնամ Կառավարութիւնն այն շնորհին համար որով այս տարի ևս թոյլատրուեցաւ գումարել Ուսուցչական ժողովները։

Ատեանը փակուեցաւ ժամը 11½ին։

ԲԱՆԱԲՈՑԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

1. Ամեն դպրոց պարտի ունենալ իւր տեսուչ՝ ուսուցիչը և ամեն դասարան իւր դասախօս՝ ուսուցիչը, առաջինը դպրոցին ընդհանուր է՝ դպրոցական ուղղութեան հսկող և պատասխանատու, և երկրորդը՝ իւր յատուկ դասարանին։ տակերտաց բարոյական կրթութեան։

2. Նոյնիսկ դպրոցի մթնոլորտը պէտք է որ բարոյական ըլլայ։ ուսուցիչք բարի վարուց և ազնիւ դգացմանց ուսուցիչք բարի ազակերտաց, սէր և անձնուիրութիւն։ Գիւն ուսանողաց համար, և ոչինչ՝ ուրեմն թոյլ տրուի ընթանալ որ տղայն ուրեմն բոյսական դիտակցութիւնը խանգարէ, դաստիարակական կեանքի ամեն պարագաներն, երկնէ բարոյազգաց դիտակցութիւնը։ ամեն պարագաներն։

3. Պէտք է ինամով հսկել որ տղոց մէջ տիրէ ներդաշնակութեան ոգին, և համակական ձգտումներն ու փոխադարձ սիրոյ և անձնուիրութեան զգացումները մշակել՝ օգուտ քաղելով իրենց յարաբերութիւններէն կոչում ընելու համար ազնուական բնագրմանց։

4. Պէտք է ուսուցումն ու հրահանգները ու ընթերցումները ծառայեցնել, որքան հնար է, բարոյական կրթութեան, ընելով այնպէս որ տրուած օրինակները և վարժութիւնները բարոյական իմաստ մը պարունակեն, և ընթերցման ու չարադրութեան նիւթերը բարոյ և առաքինութեան յորդորող գործեր ու մտածութիւններ ներկայացնեն աշակերտին մտաց ու սրտին։

5. Պէտք է որ ուսուցիչն մեր առ անձրն, առ նմանս, առ երկիրն և առ Աստուած պարտուց վրայ սրատպին խօսի մերթ ընդ մերթ և խօսակցի աշակերտաց հետ՝ ուրիշ առնելով մանաւանդ օրուան դէպքերէն ու ընթերցումներէն։ իսկ բարձրագոյն դասընթացքի մէջ պէտք է նաեւ կանոնաւոր ընթացք մ'ընել բարոյական պարտաւորութեանց վրայ։ բայց միշտ պէտք է ի նկատ ունենալ թէ բարոյախօսութեան դասերու արդիւնաւորութեան մէջ մեծ դեր ունի ուսուցչին անկեղծ համոզման յուզիալ և կենդանի չեշտը։

6. Պէտք է ուսուցանել հին և նոր կրօնական գրանցներն ու քրիստոնէական վարդապետութիւնը ոչ իբրեւ ծանօթութիւն լոկ, այլ մանաւանդ աստուածաշնչական պատմութիւններէն բարոյական խրատներ ու դասեր հետեւցնելու համար, և Յիսուսի վարուց մէջ սիրոյ՝ գթոյ՝ ներման ու անձնուիրութեան վսեմ խտէալ մը ներկայացնելու համար։

7. Պէտք է ամեն կիրակի և տօն օրերը աշակերտներն Եկեղեցի տանի՝ ներկայ ըլլալու համար նուիրական արարողութեանց և լսելու Ս. Գրոց բացատրութիւնն եկեղեցւոյն քարոզիչէն, որ և շաբաթի զանց ընել իւր այս շաբաթական կրթիչ պարտաւորութիւնը յօգուտ մեծաց և փոքունց։

8. Զէ՞ ներելի երբէք ուսուցչաց թեթեւօրէն ու անդգոյշ կերպով խօսիլ աշակերտաց առջեւ կրօնական խնդիրներու վրայ և անոնց անհասկանալի կարի ազատախոհական մտածումներ յայտնել, ոչ թէ խոհեմութեան համար միայն ու մտազդրաքեր չեպայթակղեցնելու համար, այլ վասնզի ճշմարիտ դաստիարակի մ'աններելի է չզգալ կրօնի մեծութիւնը և մարդկային ճակատագրին վրայ անոր գործած մեծ ազդեցութիւնը։

9. Ամեն դաստիարակ-ուսուցիչ պարտի մտադիր ուսումնասիրել իր սանուց բնաւորութիւնքն ու լաւ ճանչել զիրենք, անոնց յոռի բնազդումները զսպել և ջնջել, թերութիւններն ուղղել, ու լաւ արամադրութիւնքն ու յօժարութիւնները քաջալերել ու զօրացնել ջանալու համար։

10. Ուսուցման բնոյթը մեծաքար ունի մեծ կարեւորութիւն բարոյական ոգեակտով։ զի լաւ խորհելու սովորութիւններ ստացած միտք մը զօրեղ նեցուկ մ'է բարոյականութեան։ Բայց ասի, դաստիարակը պարտի օգուտ քաղել գեղեցիկ զրոյցներեանց ու գեղարուեստից ընծայած կարեւոր նպաստէն յայտնուցումն զգացմանց։

11. Նկարագրի տէր անհատներ պատրաստելու համար հարկ է ինքնագործ ինքնակամ գործունէութիւնը մշակել, կամքը զարգացնել, պատասխանատուութեան զգացումն զարգացնել, բանականութիւնը գիտի յՀՂ սկզբունքներով։ Ուսուցիչը պիտանոց է տղայոց մէջ բարոյական անձը, նեղաբար վա՛ զատութիւնը, չպիտի բռնի իրենց օգտին անոնց հետ։ կանոնին ու հանջէ բան իր զանգութիւն պիտի պատէս որ աշակերտին։ ու պիտի ընդունի հնազանդի։ հաւ ու գիտութեամբ։

12. Գատիժ և վարձ։ Ուր կիրառմամբ պիտի կրնար և չպատ՝ ոչ իբրեւ էական միջոց գործածուիլ բարոյականացման՝ այլ իբրեւ թեան ու կան օժանդակ միջոցներ աշակերտրդատուսարութեան զգացումն օգնաւհամար։ Սկզբամբ իրենց զարգացման պ՝ աշխատին աշակերտք ոչ առ ակի պատժոյ, ոչ առ յուսոյ վարձուց, այլ ինքնաբեր յօժարութեամբ, ներքին տենչէ մղուած զոր գործ է զարթուցանել։ Մարմնական պատիժք՝ իբրեւ զգանական վարմունք՝ անվայել են ճշմարիտ դաստիարակի, անոր բարոյական ներգործութիւնը կը յայտնեն, ուսուցչին և ուսանողին մէջ կրթութեան գործին այնքան նպատաւոր համակրական զգացմանց գոյութեան կը վնասեն, և չեն կարող նկատուիլ բարոյացուցման միջոց։

ԲԱՂԱԲԱՆՔ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ միջեւ խնդիրներն անպակաս պիտի ըլլան։ Ձակատագրային է այս։ Սիամի խնդիրը չէր բաւեր, և տհա անհամաձայն են իրարու հետ, ոչ միայն հիւսիսային այլ և հարաւային Ափրիկէի մասին, ուր Նիկէր գետին եզերաց վրայ, բրիտանեան և ֆրանսական շահեր իրարու կը բախին։ Յայտնի է թէ հարաւային Ափրիկէի այս երեք մեծ գետերը, Զամպէզի արեւելեան կողմէ, Քոնկօ և Նիկէր արեւմտեան կողմէ, կեդրոնավայր են գաղթական նարտոնը և մեծամեծ ձեռնարկութեանց։ Անգլիացիք, տեսնելով որ Քոնկոյի շուրջ Պէլճիա և Ֆրանսա զօրացած են, իրենք փութացին զօրանալ Զամպէզիի շուրջ, ուր Հարաւային Ափրիկէի անգլ. Ընկերութիւնն հիմնեցին, և Նիկէրի շուրջ, ուր Նիկէրի անգլ. ընկերութիւնն հիմնեցին, և Ափրիկէի արեւելեան եզերաց վրայ աւելի վերջը, հիմնած են Արեւելեան Ափրիկէի անգլ. Ընկերութիւնն։ Այս երեք Ընկերութիւնք հաստատեցան ըստ օրինաց։ Գերմանիան, Պորտուգալիան, Բելգիան ևս ունին իրենց գաղութները։ Ֆրանսան ևս ունի։ Ամեն կողմ պարի ունենալ իւր դաստիարակ։ ուսուցիչը և ամեն դասարան իւր դասախօս՝ ուսուցիչը, առաջինը դպրոցին ընդհանուր է՝ դպրոցական ուղղութեան հսկող և պատասխանատու, և երկրորդը՝ իւր յատուկ դասարանին։ տակերտաց բարոյական կրթութեան։

2. Նոյնիսկ դպրոցի մթնոլորտը պէտք է որ բարոյական ըլլայ։ ուսուցիչք բարի վարուց և ազնիւ դգացմանց։ սէր և անձնուիրութիւն։ Գիւն ուսանողաց համար, և ոչինչ՝ ուրեմն թոյլ տրուի ընթանալ որ տղայն ուրեմն բոյսական դիտակցութիւնը խանգարէ, դաստիարակական կեանքի ամեն պարագաներն, երնէ բարոյազգաց դիտակցութիւնը։ ամեն պարագաներն։

3. Պէտք է ինամով հսկել որ տղոց մէջ տիրէ ներդաշնակութեան ոգին, և համակական ձգտումներն ու փոխադարձ սիրոյ և անձնուիրութեան զգացումները մշակել՝ օգուտ քաղելով իրենց յարաբերութիւններէն կոչում ընելու համար ազնուական բնագրմանց։

4. Պէտք է ուսուցումն ու հրահանգները ու ընթերցումները ծառայեցնել, որքան հնար է, բարոյական կրթութեան, ընելով այնպէս որ տրուած օրինակները և վարժութիւնները բարոյական իմաստ մը պարունակեն, և ընթերցման ու չարադրութեան նիւթերը բարոյ և առաքինութեան յորդորող գործեր ու մտածութիւններ ներկայացնեն աշակերտին մտաց ու սրտին։

5. Պէտք է որ ուսուցիչն մեր առ անձրն, առ նմանս, առ երկիրն և առ Աստուած պարտուց վրայ սրատպին խօսի մերթ ընդ մերթ և խօսակցի աշակերտաց հետ՝ ուրիշ առնելով մանաւանդ օրուան դէպքերէն ու ընթերցումներէն։ իսկ բարձրագոյն դասընթացքի մէջ պէտք է նաեւ կանոնաւոր ընթացք մ'ընել բարոյական պարտաւորութեանց վրայ։ բայց միշտ պէտք է ի նկատ ունենալ թէ բարոյախօսութեան դասերու արդիւնաւորութեան մէջ մեծ դեր ունի ուսուցչին անկեղծ համոզման յուզիալ և կենդանի չեշտը։

6. Պէտք է ուսուցանել հին և նոր կրօնական գրանցներն ու քրիստոնէական վարդապետութիւնը ոչ իբրեւ ծանօթութիւն լոկ, այլ մանաւանդ աստուածաշնչական պատմութիւններէն բարոյական խրատներ ու դասեր հետեւցնելու համար, և Յիսուսի վարուց մէջ սիրոյ՝ գթոյ՝ ներման ու անձնուիրութեան վսեմ խտէալ մը ներկայացնելու համար։

7. Պէտք է ամեն կիրակի և տօն օրերը աշակերտներն Եկեղեցի տանի՝ ներկայ ըլլալու համար նուիրական արարողութեանց և լսելու Ս. Գրոց բացատրութիւնն եկեղեցւոյն քարոզիչէն, որ և չպարտի զանց ընել իւր այս շաբաթական կրթիչ պարտաւորութիւնը յօգուտ մեծաց և փոքունց։

8. Զէ՞ ներելի երբէք ուսուցչաց թեթեւօրէն ու անդգոյշ կերպով խօսիլ աշակերտաց առջեւ կրօնական խնդիրներու վրայ և անոնց անհասկանալի կարի ազատախոհական մտածումներ յայտնել, ոչ թէ խոհեմութեան համար միայն ու մտազդրաքեր չեպայթակղեցնելու համար, այլ վասնզի ճշմարիտ դաստիարակի մ'աններելի է չզգալ կրօնի մեծութիւնը և մարդկային ճակատագրին վրայ անոր գործած մեծ ազդեցութիւնը։

9. Ամեն դաստիարակ-ուսուցիչ պարտի մտադիր ուսումնասիրել իր սանուց բնաւորութիւնքն ու լաւ ճանչել զիրենք, անոնց յոռի բնազդումները զսպել և ջնջել, թերութիւններն ուղղել, ու լաւ արամադրութիւնքն ու յօժարութիւնները քաջալերել ու զօրացնել ջանալու համար։

10. Ուսուցման բնոյթը մեծաքար ունի մեծ կարեւորութիւն բարոյական ոգեակտով։ զի լաւ խորհելու սովորութիւններ ստացած միտք մը զօրեղ նեցուկ մ'է բարոյականութեան։ Բայց ասի, դաստիարակը պարտի օգուտ քաղել գեղեցիկ զրոյցներեանց ու գեղարուեստից ընծայած կարեւոր նպաստէն յայտնուցումն զգացմանց։

11. Նկարագրի տէր անհատներ պատրաստելու համար հարկ է ինքնագործ ինքնակամ գործունէութիւնը մշակել, կամքը զարգացնել, պատասխանատուութեան զգացումն զարգացնել, բանականութիւնը գիտի յՀՂ սկզբունքներով։ Ուսուցիչը պիտանոց է տղայոց մէջ բարոյական անձը, նեղաբար վա՛ զատութիւնը, չպիտի ընդունի իրենց օգտին անոնց հետ։ կանոնին ու հանջէ բան իր զանգութիւն պիտի պատէս որ աշակերտին։ ու պիտի ընդունի հնազանդի։ հաւ ու գիտութեամբ։

12. Գատիժ և վարձ։ Ուր կիրառմամբ պիտի կրնար և չպատ՝ ոչ իբրեւ էական միջոց գործածուիլ բարոյականացման՝ այլ իբրեւ թեան ու կան օժանդակ միջոցներ աշակերտրդատուսարութեան զգացումն օգնաւհամար։ Սկզբամբ իրենց զարգացման պ՝ աշխատին աշակերտք ոչ առ ակի պատժոյ, ոչ առ յուսոյ վարձուց, այլ ինքնաբեր յօժարութեամբ, ներքին տենչէ մղուած զոր գործ է զարթուցանել։ Մարմնական պատիժք՝ իբրեւ զգանական վարմունք՝ անվայել են ճշմարիտ դաստիարակի, անոր բարոյական ներգործութիւնը կը յայտնեն, ուսուցչին և ուսանողին մէջ կրթութեան գործին այնքան նպատաւոր համակրական զգացմանց գոյութեան կը վնասեն, և չեն կարող նկատուիլ բարոյացուցման միջոց։

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ միջեւ խնդիրներն անպակաս պիտի ըլլան։ Ձակատագրային է այս։ Սիամի խնդիրը չէր բաւեր, և տհա անհամաձայն են իրարու հետ, ոչ միայն հիւսիսային այլ և հարաւային Ափրիկէի մասին, ուր Նիկէր գետին եզերաց վրայ, բրիտանեան և ֆրանսական շահեր իրարու կը բախին։ Յայտնի է թէ հարաւային Ափրիկէի այս երեք մեծ գետերը, Զամպէզի արեւելեան կողմէ, Քոնկօ և Նիկէր արեւմտեան կողմէ, կեդրոնավայր են գաղթական նարտոնը և մեծամեծ ձեռնարկութեանց։ Անգլիացիք, տեսնելով որ Քոնկոյի շուրջ Պէլճիա և Ֆրանսա զօրացած են, իրենք փութացին զօրանալ Զամպէզիի շուրջ, ուր Հարաւային Ափրիկէի անգլ. Ընկերութիւնն հիմնեցին, և Նիկէրի շուրջ, ուր Նիկէրի անգլ. ընկերութիւնն հիմնեցին, և Ափրիկէի արեւելեան եզերաց վրայ աւելի վերջը, հիմնած են Արեւելեան Ափրիկէի անգլ. Ընկերութիւնն։ Այս երեք Ընկերութիւնք հաստատեցան ըստ օ-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (36)

ԺԻԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻՔԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒԻՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

—Սակայն, յարեց Առչիպալ, մենք ուրոյնցինք չթողուլ հեռքը։ Ժէվրի այդ քարափը կը յաճախեն մեծագոյն մասը Փարիզի գողերուն որք կը չանան ձեռքէ հանել իրենց չարագործութիւններուն արդիւնքը, և ժամանակ մը եղաւ մենք ստոյգ իմացանք թէ տուն մը, ուր կը գտնուի Պլաղիա անուն եզական մարդ մը, շատ անգամ գիշերը ապաստան կուտայ խորհրդաւոր անձերու։ Կարելի էր որ Գայլերուն գողոնթագողոյն իր տեղը փոխած ըլլար միայն։ Բան մը զոր որոշած էք երեւան հանելու...

—Կարգը ձերն է, Աջ և Ձախ, ըսաւ մարքիզուհին։ Վանդի հիմակ ալ դուք պիտի խօսիք։

Երկու եղբայրներն, այսպէս հարցափորձուելով, իրարու երես նայեցան։ Յետոյ անոնցմէ մէկը ոտի ելաւ։ Ձախն էր։

—Մենք շատ գիշերներ անցուցինք, ըսաւ, քարափին վրայ ի դէտ կեցած, և գիշեր չանցաւ որ չտեսնայինք Պլաղիան տունը մտնելն անծանօթ անձ մը որուն չարժուիները թէ՛ անվստահութիւն և թէ յանցաստարութիւն կ'ապայուցանէին։ Մանաւանդ մէկ հատ մը կար որուն կերպարանքն աչքիս զարկած էր։ Երբ ներկայանար Պլաղիան տունը, իրր տէր կը վարուէր... ձեռքը բանալի մը ունենալով առանց իմացնելու ներս կը մտնէր։

—Ենթադրեցի թէ, ընդմիջեց մարքիզուհին, այդ մարդը եթէ ոչ Պիքարը գէթ մէկ պետն էր այն ահարկու ընկերութեան որուն գոյութիւնը կը ջանանք ապացուցանել։ Երէկ, որոշուեցաւ որ Աջ և Ձախ եղբայրները, քարափին վրայ հսկելով, փորձեն բռնել այդ մարդն, յետոյ մինչեւ կառքս քաշեն բերեն, ուր լուսաւորելով անոր երեսը, կրնայի ճանչնալ զայն, բայց բախտն ուրիշ կերպ որոշեց...

—Քարափին վրայ իջած ատեննիս, չարունակեց Ձախ, տեսանք ատուր մը որ փութով մտեցաւ դեռատիին, յետոյ քանի մը վայրկեան վարանումէ եւ, ջուրը նետուեցաւ...

Ձախ կեցաւ։

—Դարտիմ աւարտել, ըսաւ մարքիզուհին։ Այս երկու քաջ տղաքները Սէնի մէջ նետուեցան, և խեղճ զոհը ազատելով մահուընէ, մինչեւ կառք բերին։ Ի՞նչ եղաւ իմ զարմանքս։ Մարսիան էր, Մարսիալ նկարիչը... Մտածեցի թէ Նախախնամութիւնը իր ճամբուն վրայ գրած էր զիս... Ժամ մը ետքը, այս տունը կը գտնուէր։ Աւասիկ, պարոններ, թէ ինչո՞ւ կոչեցի ձեզ... Արդէն մեր բարեկամը Պ. տը Պուռնէյ հաճեցաւ խնամել Մարսիալը։ եթէ արժանէք զիս, ձեր առջեւ պիտի հանել տամ զայն... պիտի ենթարկենք զայն մեր հաստատած ձեւակերպութիւններուն, և եթէ արժանի դատեմ մեր կարգերուն մէջ անցընելու, նոր անդամ մըն ալ պիտի ունենանք այն պարկեշտ ու գեղեցիկ գործին համար որուն ձեռնարկած ենք և որուն տուած ենք մեր կեանքը։

—Բայց պիտի ուզէ՞ մեզ յայտնել իր անցեալը, ըսաւ Սըր Լիսոնէլ։

Առչիպալ տը Թոմերվիլ տրցակ մը թուղթ հանեց գրպանէն։

—Տիկին մարքիզուհիին տուած հրամանին համեմատ, ըսաւ, անմիջապէս Մարսիային ընուած տունը գացի, որ, ինչպէս գիտէք, կը պատկանի տը Պուէն գուքսին...

Այս անունը լսելով, Առման չկրցաւ զարմացման չարժում մը զսպել։

—Անունս և գիրքս գիւրացուցին իմ մուտքս... Սրահներուն մէջ պահ մը երեւնալէ ետք, կրցի խոյս տալ և հանիլ հէք երիտասարդին սենեակը... այս ձեռագիրը գտայ հոն... Տեսէք... հաստատ ձեռքով գրուած սա բառերը կը կրէ. Իմ Պոսֆոր-Ընէ։ Սակիզ գաս, այս թուղթերուն կից գտնուող տոմսակ մը կ'արտոնէ իր մարմինը գտնողը՝ ծանօթանալու անոր պարունակութեանը...

—Բայ

ընկերի Հնդկաստանի նախկին անգլ. Ընկերութեան, արքայական հրովարտակ, որ անոնց կուտայ կառավարական իշխանութիւն իրենց իրաւասութեան ներքեւեալ երկրին վրայ, ընդգերիշխանութեամբ անգլ. Տերութեան։ Այդ Պ. Պ. Միլոն և Մէկդր Ֆրանսայի երկու երկրամասերը Նիկէրի անգլիական ընկերութեան իրաւասութեան ներքեւեալ երկրին մէկ մասը Ֆրանսայի հաշուոյն գրաւելու համար գաղտնապէս տեղւոյն ընկի ցեղապետներուն հետ գաղտնագիր կնքած լլալով, Նիկէրի ընկերութիւնը բողոքեց, և Պ. Միլոնի Ֆրանսայի հետ ունեցած յարաբերութիւնը կարեց, թող չասելով որ Ֆրանսայէն զրկուած օգնութիւնը իրեն հասնին, և մինչեւ իսկ իր հացեէին ոզղեալ նամակները իրեն յանձնուին։ Նիկէրի ընկերութիւնն հատուցում կը պահանջէ։ Իսկ Ֆրանսայիք կը բողոքեն որ՝ չգրուած երկիրներու վրայ առաջին անգամ ձեռք դնող եւրոպացւոց իրաւունքը կապտելով՝ անգլ. ընկերութիւնն և անոր այժ պուռղ անգլ. կառավարութիւնը կը բռնադարձին գաղթային խնդրոց վրայ Պրուսելի մէջ կնքեալ գաղնագրին արամագրութիւնները։ Թէպէտ Նիկէր չատ հեռի է Սէնեգալէն և թէ յմեր ամուսնէն, բայց եւրոպական արդի քաղաքական կոչութեան մէջ հեռաբերաշարժ պարագայ մ'է որ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ յարաբերութիւնները պաղեցնող նոր խնդիր մը ծագած է, մանաւանդ որ Անգլիոյիք Նիկէրի կողմը Գերմանայ գաղութեաներ թագ կուտան։

ՓՐԱՆՍԵՏԻՈՒՍԱԿԱՆ առաջ հանդիսից ասենք, չատ մը նշան կ'ունենայ Ռուսերը կը փութան ի Փարիզ և ի այլոյներ մեծ թուով օտարազգիներ և գաղութներ կը գիմեն։

ԹՐԱՅԷՆ ... չատ ծովակալին կապը իր բոլոր հարստութիւնն, բացառեցուցած ... ակի, կը թողու իր կնոջ 32,000 ...

ՊՈՌԻԱ Թագուհւոյն հրաւերով, գաղի պատկերչան Բրոֆ. Թաբէն կը ...ատաստ Եորքի դրսին և Մէյ իշխանուհւոյն պանիարարոզութեան պատկերն, այն պահուն որ Բէնդրպերգերի արքեպիսկոպոսը Կիրոնէ ծնրագիր փնտրէ և հարսը։

ԲՐՈՒՆ. Բոնի սեպտ. 1/13ին երկրորդ անգամ ամուսնացաւ ի Պերլին, Օր. Ֆրիտերիկ անուն դերասանուհւոյն հետ։ Իր ամուսնացածում չ սակաւ զարմանք պատճառած էր, և երբ ամուսնական դատարանի գործողութիւնը լսուեցան իր հայրենի աւանին մէջ (Հայց անուն լիրանց մէջ), իր հայրենակից կանայք, զայրացեալ, գացին փերուշին և փնացուցին այն մարմարեայ արձանագրութիւնն որ կը հրաչակէր թէ Տքթ. Բոնի հոն ծնած է այն ինչ թուականին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴՈՒՆՋԱԲԱՆԻՆ ՄԷՋ 100,000 ոսկւոյ արժէքով ոսկւոյ ծրարի մը գտնուիլը ծանուցեր էինք։ Բոռ նոր քննութեանց, ժամանակաւ պաշտօնեայ մը 134 հազար ոսկւոյ գողցած լլալով, 100,000ն հոն պահեր էր։ Ցանցաւորը բռնուած է, և խոստացած է մնացեալ գումարն ետ տալ։

ԱՒԱՄԱՆԴ.—Բարիզուոյ հրաւանգանէն կը հեռագրուի թէ Տէ Պէէրսի ագամանդի Ընկերութիւնը մէկ միլիոն անգլ. ոսկւոյ փոխարէն Պարտաց եղբարց վաճառեց իր ձեռքը մնացեալ ագամանդի մթերքը։

ՕՍՄ. ԱՐԻՏԹՈՒԹԻՒՆ.—Ֆէնենշլ Թաշիկ կը գրէ թէ օսմ. թուղթերը լաւ կը բռնուին, մանաւանդ Բուլէրի երկաթուղւոյ թուղթերը վրայ կը գնին։ Աւելի կը բարձրանան այս թուղթեր, եթէ մէջ գանէ Հռոմայ Սանտարան Սենեկին դիմադրութիւնն, որ 100ին 82 վճարուելի կը խնդրէ, մինչ Հանրային Պարտուց Վարչութիւնն 100ին 72 առաջարկած է։ Խոսքիցիք կ'ըսեն թէ հաստատից առաւելութեան շնորհիւ կարելի է 82 տալ։

ՀՆՏԱԽՏՆ ԾԵԳՈՊՏՈՍ.— Էլ-Թորի և Բասալլաքի մարքանցներուն մէջ պահպանութիւն ընող եգիպտացի զօրքերն, Էլ-Թորի քառանդինայի մարմինն և մնացեալ գիւղացիք հնտանատ վարակեցան։ Եգիպտոսի կառավարութիւնն իմացուց քառանդինայի խորհրդոյն թէ քննիչ մը պիտի գրկէ հոն։ Ասիկա նոր համաճարակ մ'է, և կապ չունի ուխտաւորաց համաճարակին հետ, որոց համար ասիս մը յառաջ լսուեցաւ թէ հնտախտէ կիրճ են։ Երկու չորեքնամ լեցուն ուխտաւորներ, 15 օր քառանդինա սպասելէ յետոյ Էլ-Թոր և ապա Սուէզ երթալէ առաջ, որովհետեւ յոյն վաճառական մը և եգիպտացի զինուոր մը վարակուած էին, նորէն քառանդինայի ենթարկուեցան ամենքը մէկէն, թէև մէջի 1,800 ուխտաւորը առողջ էին։ Քննիչ Տքթ. Մաքայ դիտել տուաւ որ եթէ այս ճամբորդներ ետ զրկուին և նոր քառանդինա կրնչ հարկադրին ամենն անգամ որ իրենց մէջէն մէկը բռնուի, քառանդինային վերջը չի գտար։ Ուստի, յանձնարարեց աւելի գիտական եղանակաւ ի գործ դնել մաքրութիւնն։ Այժմ Էլ-Թոր գտնուող 3,000 ուխտաւորը ազէկ են։ Բայց այն տեղանք այնքան ապատ են որ վտանգէ զերծ չեն։ Յուլիսի կէսէն ի վեր 30,000է աւելի ուխտաւորը ընդունուած են Էլ-Թոր։ Եղած է ժամանակ ուր 12,000 հոգի մէկէն գտնուած է հոն։ Եամպօ մնացեալ 10,000էն 1,000ը մեռած են հնտախտէ։

ՇԻԲԱԿՈՅԻ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԷՄՆ ինչուան Նոյմ. 31 երկարձգել և այն առեն փակել որոշուած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վաղը, կիրակի, Խաչվերացի տօնին առթիւ, Արժ. Տ. Գէորգ Ծ. վրդպ. Երեցեան պիտի պատարագէ Գրնալը կղզիի եկեղեցւոյն մէջ, և Ս. Պատարագի միջոցին հինգ հատ խաչերու օծումը պիտի կատարէ, ապա մին նուիրած է տպարանապետ Սերվիչէն էֆէնտիի։

Ուսուցչուհւոյ Բերայի կիրակնօրեայ վարժարանը վաղը (կիրակի) տօնի պատճառաւ գոց է։

Վ. Գ. Զարգարեան զրատան կողմանէ բոլոր այի դէմ առանին պէտք եղած զգուշութիւնները դրանգներ Գալատիէն, Դայրէն, զարդարէն եւ յունարէն լեզուներով տպագրուած՝ միայն կը բաժնուի այսօր հոստարակութեան Զարգարեան զրատան այս մարդասիրական ծառայութիւնը արդարեւ զովեալի արժանի է։

Տիար և Տիկին Նշան Հարէնց և Խանգենտերեան ընտանեաց իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամեն անոնց որ Ներկայ գտնուելով յուզարկաւորութեան իրենց վաղամեռիկ որդւոյն ՆՈՒՊԱՐ Տ. ԹՈՒՅԻՐԵԱՆԻ որ ահաւելի արկածի մը զոհ գացած էր, իրենց ցաւակցական զգացմանց հաստատիքը տուին այս տողերու առթիւ։

Առ Պատուարժան Թաղեցիս
Նոր-Թաղի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ։

Սկիզբարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Թաղ. խորհրդոյն Կոմէ Լ. Սարգիսոֆ և Մ. Սէթեան էֆէնտիները 10 սեպտ. թվականի Արեւելքի մէջ նամակ մը կը հրատարակեն անձին եւ գործոյ դէմ, վերջինս վարժարանիս փոխադրութեան առթիւ հրատարակած մէկ յայտարարութեան համար։

Իբր միակ պատասխան, խղճիս բոլոր ազատութեամբն կը կրկնեմ թէ Մինչեան Ազատեանն իր գրած յայտարարութեան ամէն մէկ բառը կարող է հզօրապէս ապացուցանել։ բայց ո՞ւր։ նախամտոյց միջոցաւ և յետոյ թագաւոր խորհրդէն աւելի մեծ ատենի մը մէջ դէմ առ դէմ վիճաբանութեամբ։ դի խորհուրդ մը որ իր խոստմնագրութեամբ ինձ նիւթական ու բարոյական պէս պէս վնասուց ենթարկեց, չէ կարող միանգամայն իբր դատաւոր ու դատաւոր հանդիսանալ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Հայկազեան Վարժարանի
Մ. ԱՂԱՅԱՆԵԱՆ

11 սեպտ. 1893
Իզմիր

Ծանօթ չարաթերթի այս օրուան թիւը կը պարունակէ հետեւեալները։

Առաջնորդով յօդուած։ Երազ եւ իրականութիւն, Ա. Ա. Սուրէնեան։—Դատին փափանը։—Ուրիշ զատ։— Հայ արժանապատուութիւնը ի Հայրի, Մկրտիչեան։— Բարեկամութիւնը Երուսաղեմէն, Թեպասէն, Իւնիայէն, եւ Մարմնասէն—Հողը եւ հողագործը, Ց. Մ. Ազնաւորեան։— Մանանայ։— Հանրանիւթ Թեան ամենասաստ միջոց,։—Նորօրինակ մրցում։—Ազգային եւ ներքին լուրեր, եւլն։

Ծաղիկի տարեկան բաժանորդագինն է 50 գրուշ։ Դիմել առ Տնօրէն-Հրատարակիչ Յ. Գ. Փալտաչեան, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Շէյխ-իլ-Իսլամ խան։

Հատը 40 փարա։ Թիւ 804

ԱԶԳԻ

Մօտակայ զատա մը դրկուելու համար բնական և չարական գիտութեանց դասատու մը կը փնտռուի։

Դիմել առ Տեսչութիւն Ազգ. Կեդր. Վարժարանի։ 1—3

Յառաջիկայ երկուշաբթի, 13 սեպտեմբեր, Աբէ-Եէ չ'հրատարակուիր Խաչվերացի տօնին պատճառաւ։

ԵՒՐՈՊԱ ՇՈՒՐՆԵՐ

ՄԷՎԼՈՒԻՍԻ ՀԱՆԴԷՍԸ։ — Երէկ, մեծ չքով տեղի ունեցաւ Մէվլուսի հանդէսը։ Վեհ. Սուլթանը ժամ 6ին Համիտիյէ մզկիթը գնաց փառաւոր հանդիսիւ։ Բոլոր նախարարք և պաշտօնական ու պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարք մզկիթին դրանը առջեւ բարեւի կեցած էին։

Վեհ. Սուլթանը մզկիթի ժամանելուն կատարեց ուրբաթի աղօթքն, յետոյ սկսաւ Մէվլուսի արարողութիւնը։ Մզկիթին մէջ բազմաթիւ խնկամաններ կը վառէին։ Նաև և առաջ կրօնական պաշտօնեայք քարոզներ խօսեցան և հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Յետոյ սկսաւ Մարգարէին ծննդեան դրքին ընթերցումը, զոր կարգաւ կատարեցին կրօնական պաշտօնեայք։

Յետարտ ընթերցման, Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ Բ. Դրան արարողապետ Ֆէրրուխ էֆէնտի և նուիրական վարդերու թարգման Ահմէտ Ամտ էֆէնտի արարողապետ Մուհիր փաշայի առաջնորդութեամբ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցան։ Ֆէրուխ էֆէնտի Վեհ. Սուլթանին մատոյց Մէքքէի Էմիր Շերիֆ Աֆիւրրեֆիզ փաշայի մէկ գրիչն ի պատասխանի Ն. Վեհափառութեան այն Ֆէրմանին, զոր անցեալ Դուրպան Պայրամէն առաջ ուղղած էր հրամայելով որ բոլոր ուխտաւորաց անդորրութեանը համար հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին։ Ահմէտ Ամտ էֆէնտի եւս մատոյց Աալի փաշայի կողմէ զրկուած արժանիները։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ընդունիլ թէ պատասխանագիրն և թէ արժանիները։

Յետոյ մտանապետ Օսման պէյ Վեհ. Յուլթանին մատոյց Մէվլուսի օրարկն ու շաբարը։ Ուրիշ պաշտօնաշարներ ալ շաբար և օշարակ մատուցին Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Բարձր. Շէյխ-իլ-Իսլամ էֆէնտիին, բոլոր նախարարաց և բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։ Նոյնպէս շաբարներ ու օշարակներ բաշխուեցան մզկիթին մէջ ու դուրսը գտնուող ժողովրդեան, զինուորաց ու ապայից և հիւրանոցին մէջ գտնուող հիւրերուն։

Հանդէսն աւարտեցաւ ժամ 8ին և Վեհ. Սուլթանը փառաւոր հանդիսիւ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Ն. Վեհափառութիւն բարեհաճեցաւ կայս. պալատէն դիտել հանդէսին ներկայ եղող բոլոր զինուորաց կողմէ կատարուած զօրահանդէսը։

* * *

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Շէյխ-իլ-Իսլամ էֆէնտին, բոլոր նախարարք և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք երեկ կայս. պալատ երթալով Մէվլուսի առիթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին և արժանացան կայս. մեծարանաց։

* * *

Եգիպտոսի Խեդիվը, Մէքքէի Էմիրն, Եգիպտոսի արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշա, բոլոր նախարարք, զօրաքանակաց հրամանատարք և օտար տէրութեանց քով գտնուող օտանեան դեսպանք Մէվլուսի առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են ի կայս. պալատ։

* * *

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Պարսից Շահին սենեկապետն, իտալական ընդհանուր հիւպատոսն ու կինն, Ադրիանուպոլսոյ անգլիական հիւպատոսն ու կինը, ռուսական դեսպանատան գործակատարն ու առաջին թարգմանը, պելճիական դեսպանատան առաջին թարգմանն և վաճառականի չափ օտարազգի հիւրեր։ Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ։—(Պաշտօնական Լեզուով) Մինչեւ հինգշաբթի օրուան ժամ 7, հիւանդութեան վերարերեալ տեղեկութիւնը հրատարակուեցաւն։ Նոյն ժամէն մինչեւ երեկուան ժամ 7, հիւանդանցին մէջ Նոր դէպք չէ պատահած։ Առաջուան բռնուածներէն երեք մարդիկ մեռած են։ Նորէն երկու մարդիկ առողջացած են։ Սկիզբարի կողմը նորէն հինգ մարդիկ վարակուած են, որոց մին մեռած է։ Առաջուան բռնուածներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ։ — Իզմիրի մէջ սեպտեմբեր 8է 9, երկու հիւանդներ տեսնուած են, որոց մին իսամ և միւսը հրեայ։ Ասոնցմէ հրեան մեռեր է։ Առաջուան վարակեալներէն մահ չէ պատահած։ Տէնիզլիի մէջ սեպտեմբեր 8ին երեք իսլամներ վարակուեր և առաջուընէ բռնուած երկու յոյներ մեռեր են։

—Պասրայի մէջ սեպտեմբեր 8է 9, նոր դէպք չէ պատահած։ Շամրէյիլ-Միւնիմէֆիրի մէջ սեպտեմբեր 1էն 2, երեք դեպքեր պատահեր և ասոնցմէ երկուքը մեռեր են։ Սեպտեմբեր 3ին նոր դէպք չէ պատահած։

ՈՒԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻԲ.—Ցայսմ է թէ երկրագործական նախարարութիւնը միջոցներ կը խորհի օտար ալքոհոլներու և գինիներու ի Թուրքիա ներմուծումը նուազեցնելու և միւնոյն ժամանակ տեղական չամիչներու և գինիներու սպառումը շատցնելու համար։

Արդ, յիշեալ նախարարութիւնը նկատելով որ ածան ալքոհոլ պատրաստելու համար տեղացի գործարանաւորը կրնան ի հարկին չամիչի տեղ գործածել եգիպտացորեն, գեռանխնձոր, տաշիկ և այլն, ինչպէս կ'ընեն օտար երկիրներու մէջ, և թէ՝ այս պարագային տեղական չամիչներու սպառումը շատցնելու համար ձեռք առնուելիք միջոցները կատարելագոյն արդիւնաւոր չեն ըլլար, մտադիր է յիշեալ նիւթերով պատրաստուած տեղական ալքոհոլները նոյն տուրքին ենթարկել որուն ենթարկուած են օտար ալքոհոլները, այսինքն անոնց իւրաքանչիւր օխայէն վեց ղրուշ առնուլ, երբ գործարանները կամ գինետունները ներմուծուին։

Ուրիշ միջոցներ ալ խորհուած են։ 1. Թուրքիոյ մէկ նաւահանգիստէն միւսը փոխադրուած գինիներու համար ներքին մաքսատուրքը չընել։ 2. Գինեգործներուն տրուած պայմանաժամին, իրենց տուրքերը հատուցանելու համար, երկարել մինչեւ յառաջիկայ տարւոյ օգոստոսը։ 3. Տեղական ալքոհոլներու արտածումը դիւրացնելու միջոցներ ձեռք առնուլ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԲԱՐԱՔԵՆԵՐԸ։ — Թափհանէի և Ղալաթիոյ մեծ մաքսատան միւիս թումրն աւարտած է հիմակ և քարակոյտերու վերին մասը կ'երեւի ջուրէն մակերեսին վրայ, գրեթէ հարիւր մետր տեղ, Թոփհանէէն մինչեւ Բիրեճ-գափու։ Թումբը պիտի շարունակուի մինչեւ Քարաքէոյ որոշուած ձեւաձեւութիւններն աւարտելուն պէս։ Առ այժմ, կը լեցուին այն միջոցը որ կը գտնուի եղեբին և չնուած պատին մէջտեղը։ Սերայ-Պուռնուի և Պոլսոյ մաքսատան միջեւ գտնուած բաժնին յատակաձեւերը տակաւին պաշտօնապէս չեն վաւերացած։ Ինչամ մը որ այս վաւերացումն ալ ձեռք բերուի, այս բաժնին չնուութիւններն ալ անմիջապէս պիտի սկսին։

—Որոշուած է որ տարեկան 9 ոսկիի նաւային տուրք մը առնուի քարափներու ընկերութեան բանեցուցած իւրաքանչիւր նաւի համար։ Հանրօգուտ չի նուիրեանց նախարարութիւնն հրաւիրուած է այս որոշումն հաղորդել ընկերութեան։ Ծովային նախարարութիւնն հաղորդած է զայն՝ նաւահանգստի վերատեսչութեան։

ԻԶՄԻՐԻ առողջապահական վիճակն բերմամբ անգործ մնացած աղքատներուն հայ բաժնելու համար Ա.յտրնի կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուած է։ Յանձնաժողովը կը բաղկանայ հետեւեալներէն։ Օամ. Պանքայի Իզմիրի ճիւղին տնօրէն Պ. Վէպէլ՝ Դէր-Նարսէս, Ա. Ապուտ վաճառական տնօրէն Պ. Նորպերտ Գրէմրը՝ Օշէֆ, Գասապեան երկաթուղւոյ տնօրէն Պ. Հ. Բէպինի՝ Գէնչպէ։ Իսկ անդամներն են Սալեպճիպատէ Հաճի Ահմէտ էֆէնտի, Մէհմէտ Ալի Ագապատէ Բաղրպ պէյ, Գան. թար Ագասըզատէ Մէհմէտ էֆէնտի, Հաճի Ալի Փաշազատէ Սատրդ պէյ, Պալեէոզոնեան Մատթէոս էֆէնտի, Ապէտին էֆէնտի, Քօսթաբլի էֆէնտի, Սպարթալեան Թագւոր էֆէնտի, Հալիմ Բօլաքօ էֆէնտի, Ժ. Պուպլի էֆէնտի, Պ. Պ. Բ. Բարի, Ճօն Պօսքովիչ, Շ. Թրօսաքի, Տավուտ Ֆարքեուհի, Ն. Իլիատի, Ա. Լաստարիս, Մ. Մատթէոսեան, Ալիֆոս Մէկ, Էրնեսթ Բարի, Տ. Բաթերսոն, Ա. Բրօսիա, Թ. Բիթիսքօ, Հ. Բէֆիօ, Ժ. Թրուսթ, Վ. Ֆ. Վանտերզէ և Բ. Վիլիէլ։

ԿԱՅՍ. ԳԱՅԼԻԹԻՆ։—Անցեալ օր Մուհիէտտին էֆէնտի անուն անձ մը Պոլսոյ Շահկատի Պաշը թաղէն անցած պահուն յանկարծակի տկարութիւն մը զգաց։ Մուհիէտտին էֆէնտի անմիջապէս թաղապետութեան Ա. շրջանակը տարուեցաւ, ուր բժիշկները զարմանեցին և յայտարարեցին թէ սովորական հիւանդութիւն մ'է և հիւանդը կառքով իր տունը փոխադրուեցաւ։ Մուհիէտտին էֆէնտի Գասթամունիի Հաժիլիչէ գաւառակին նախնական դատարանին առաջին քարտուղարն էր 400 գրուշ ամսաթոշակով, սակայն այդ տեղին օգնն ու ջուրն իրեն անյարմար գալով՝ երկու տարի առաջ հրաժարած ու մայրաքաղաք եկած էր և անկից ի վեր պաշտօն մը չգտնուելով նիւթական անհնաստ կացութեան մէջ կը գտնուէր։ Վեհ. Սուլթան իմանալով զայս, իւր հայրախնամ հոգածութեամբ քարեհաճած է դրամական պարգեւ մը շնորհել Մուհիէտտին էֆէնտիի, որ յատուկ պաշտօնէի մը ձեռամբ ստանալով զայն, իւր ընտանեաց հետ ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրած է վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՄԷՐՍԻՆԷՆ կը գրուին թէ անցեալ 1892 տարւոյն մէջ նոյն նաւահանգիստէն արտածեալ ապրանքներու գումարը մէկ միլիոն օսմանեան ոսկւոյ հասած է։

ՏԱՐԲԱԼՈՒՆԴԱՐԱՆ։ — Ձեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է Եւրոպէն երկու քիմագէտներ բերել տալ կարգելերը տարբերութեան համար։ Այս անձերու ամսական յիսուն ոսկի պիտի տրուի։ Պետական Խորհուրդն ընդունելի գտած է սոյն որոշումն և իւր կողմէ որոշած է որ այդ ամսաթոշակի վճարուի զինուորական բժշկական վարժարանի եւմտացոյցէն։ Այս որոշում մտուցուած է Բարձր. Մեծ. Եպարքոսին։

ՅՈՅՆ ՄԵՏՐՈՊՈԼԻՏԷՆ։—Լէրօզի եւ Գալլիմօզի մետրապոլիտ Տ. Խրիսանթոս, որ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին մետրապոլիտներու ժողովին անդամ կարգուած է, առջի օրը մայրաքաղաքս ժամանեց։ Յետոյն Գալատիոյի մետրապոլիտ Տ. Տօրոթէոս որ նոյն ժողովին անդամ կարգուած է, հրաման ստացած է փութով մայրաքաղաքս գալու համար։ Բրէզրինի մետրապոլիտ Տ. Միլթիոս, որ նոյնպէս անդամ կարգուած է այդ ժողովին, յայտարարած է թէ ծերութեանը պատճառաւ չպիտի կրնայ գալ։

ՅԻՆԵՐԻ յունաց բարձրագոյն վարժարանի բացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր։

ԱՐԿԱԾ։— Առջի օրը Բանաի անուն տասնչորսիզ տարեկան երիտասարդ մը ի Պոլիս Ապուտ էֆէնտի խանին մէջ մէջիկ յարկի սենեակներէ մէջն պատուհանէն դուրս նայած պահուն հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով վար ինկաւ և աչքն ու գլուխը վիրաւորուեցան։ Ոստիկանը հասնելով Ոստիկանութեան Դուռը փոխադրեցին վիրաւորեալն և հոն բժշկական գարմանները ըլլալէ յետոյ հիւանդասոց զրկուեցաւ։ Կրսուի թէ վերքերը վտանգաւոր վիճակի մէջ են։

ՀԱԼԿԻԹԷՆ ՕԺԻՏ։— Հիմակուան հայրերուն ամենէն մեծ մտատանջութիւնն եղած է սա ծանր խնդիրը թէ ի՞նչ միջոցով կարենան պատրաստել իրենց աղջիկներուն եթէ ոչ զրամոժիտը՝ գէթ օժիտը միայն։ Բայց աւասիկ այս կարեւոր խնդրին լուծումը կը զրկէ մեզ սափրիչ Թահիր ագան, Եանեակ Բերմէյի գիւղաքաղաքէն։ Այս մարդը, որուն ամենէն մեծ յատկութիւնն է հեռատեսութիւն, ամուսնանալէն ետք երեք հատ աղջիկ զաւակ կունենայ։ չի չփոթիր սակայն Թահիր ագա։ Ամէն անգամ որ մէկ աղջիկը ծներ, հաւ մը կը գնէր և այդ հաւին հաւկիթները կը ծախէր։ Ձեռք բերած գումարը փոխանակ վատնելու կը պահէր։ Արդ, երեք հաւերուն ածած հաւկիթները այնքան գումար արտադրած են տարիներու ընթացքին մէջ որքան պէտք էր իւրաքանչիւր աղջկան օժիտը պատրաստելու համար։ Թահիր ագային այս յարատեւութիւնը կրնայ նրանց ... չելի օրինակ հանդիսանալ այն հայերուն որք այն ատեն կը մտածեն կենսական այս խնդրին վրայ, երբ տեսնեն իրենց աղջիկները՝ ամուսնանալու տարիքին հասած։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՔ։— Պրուսէն կը հեռագրեն թէ սեպտեմբեր 7ին կէլիկիէր գիւղաքաղաքին մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցումը զգացուեր է։ Մանաւանդ կէսօրուանէ գաւառին մէջ սեպտեմբեր 8ի գիշերը երկու անգամ երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուեր են։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարութեան և Թագանոթարանի զինուորական նուազածուց խումբերուն համար Ֆրանսայէն նուազարաններ եւ երաժշտական գործիներ պիտի բերուին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և Հարօգուտ չինութեանց նախարարութիւնը տանջրհնգ տարուան պայմանաժամու հնարիչի արտօնագիր տուած է աւստրիացի Պ. Լէօբոլտ Բէլսեգի՝ իր հնարած նոր ձեւ մէկ ֆեխին համար։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ Տէնիզ Պաշը անուն ճահիճները մաքրելու համար աշխատութիւնք սկսած են և ցարդ հազար արտաւարի չափ տեղ լցուցած է։ Կառավարիչ Սէլիմ Սբրրի փաշա ամեն օր անձամբ կը հսկէ կատարուած աշխատութեանց վրայ։

ՀԷՔԻԵԱՐԻՒ նորընտիր կառավարիչ Մուսթաֆա փաշա և Քարբերդի նահանգին նորընտիր Մէքթուպճի Մէհմէտ Արիֆ էֆէնտի ի մօտոյ իրենց պաշտօնատեղիները պիտի ուղեւորին։

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՏՈՒԱՄ։— Կիպրոսի մէջ մեծ պտղայուզութիւն առաջ եկած է եղիպական դէպքի մը հետեւանօք, որ տեղի ունեցեր է Թրիքօմօ գիւղին մէջ և որուն հեղինակներն անծանօթ մնացեր են մինչեւ ցարդ։ հակառակ ոստիկանական ամեն իսուզարկութիւններու։ Ասոսիկ իրողութիւնը։ երկու եղբայրներ՝ Եանաբօ և Խրիսթոֆի Հաճի-Նիքօլա, և իրենց ընկերակիցը Հաճի-Սիմէօն, տեղւոյն բարեկեցիկ երիտասարդներէն, կը քնանային իրենց դաշտերուն մէջ գտնուած խրճիթի մը մէջ, երբ աւազակներ, որոց թիւն և ով ըլլալնին չէ հաստատուած, անոնց վրայ կը յարձակին ատրճանակի և դանակի հարուածներով և երեք խեղճ մարդերն իրենց սպանուած ձգելէ ետք՝ կառնեն կը քալեն։ Բայց իրապէս Հաճի-Նիքօլան վիրաւորուած էր, իսկ իր եղբայրն և Հաճի Սիմէոնը ծանրապէս վիրաւորուած էին։ Շարժիչն յայտնի չէ այս արիւնուչտ արարածն։ երկու ողջ մնացողները, իրենց քունին մէջ յանկարծակիի եկած ըլլալով, բնաւ չեն կրնար բացատրութիւն մը տալ։ Երեք անձեր ձերբակալուելով յանձնուեր են ոստիկանութեան։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Միանեան նուազախումբին ի նպաստ անցեալ չաբաթ գիշերուան համար կազմակերպուած ներկայացումը, որ յետաձգուեցաւ անձրեւուռ օրին պատճառաւ, այս գիշեր տեղի պիտի ունենայ Սիրուարի Պէյլեր-Օղլու պարտէզի թատրոնին մէջ, Մնակեան խումբին կողմէ։ Ներկայացուելիք խաղն է ԿՈՅՐՆ ԵՒ ԿՈՒԶԸ, թատերգութիւն 5 արարուածով, որուն պիտի յաջորդէ զաւեշտ մը։ Մինանեան նուազախումբը, որուն պիտի առաջնորդէ երաժշտապետ Զուլհաճեան էֆէնտի, պիտի նուագէ ընտիր հատուածներ։ Մասնաւորապէս պիտի երգուին ու նուագուին Պէլէլէնի ու Բաստէնի գեղեցկագոյն մասերը։

* * *

Մնակեան թատերախումբը յառաջիկայ կիրակի գիշեր, 12 սեպտեմբեր, Նշանթաշը Օրօրա թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուցէ ՊԻՒՀԹԱՆ թատերգութիւն 8 արարուածով և ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը։ Այս ներկայացում կազմակերպուած է ի նպաստ խումբին յաջողակ դերասանուհիներէն Օր. Ագնիսի, որ այս ամառ շարունակ մասնակցած ըլլալով այդ թատրոնին մէջ արուած ներկայացումներուն, կը յուսայ որ Բանկալթիի ու չիշկանայից թատերասէր ժողովուրդը պիտի յօժարի ներկայ գտնուիլ իր նպաստի ներկայացման դիր փայլուն ընծայելու համար ամէն նախապատրաստութիւնք տեսնուած են։

* * *

Նոյն խումբը, երկուշաբթի գիշեր (13 սեպտեմբեր) Մաքրիգիւղի Աքօյոն թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուցէ ԿՈՅՐՆ ԵՒ ԿՈՒԶԸ թատերգութիւնը և Եէկոս-Տոսկանէլը զաւեշտը, ի նպաստ խումբին դերասաններէն Պ. Երուանդ Երամեանի։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Տեղւոյն նորոգութիւնը աւարտած չըլլալուն պատճառաւ, Ազգ. Կեդր. Վարժարանի վերաբացումը յետաձգուած է յառաջիկայ սեպտեմբերը 15ին։ սոյն օրը, յորեքշաբթի, պիտի սկսին 1893–94 տարեշրջանի դասախօսութիւնները։

Աշակերտը պարտին այն քննականէն առաջ օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելով իրենց մտիկ տալն սառնալ։

* * *

Տեղւոյն նորոգութեանց պատճառաւ, Ղալաթիոյ կեդրոնական նախակրթարանը պիտի վերաբացուի յառաջիկայ սեպտեմբերը 15ին յորեքշաբթի օրը։

6 Սեպտեմբեր 1893
Ղալաթիա 3—3

ՅԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԻԼ, 22 Սեպտ.— Լրտեսութեան ամբաստանութեամբ ձերբակալած երկու Ֆրանսացիք Պերլին տարուեցան։

ՀՌՈՄ.—Միսիսի թագաւորին եղբայրն ի մօտոյ Նաբոլի և Հռոմ պիտի գայ, ուր իտալիոյ թագաւորին հետ պիտի տեսակցի։

ԿԷՆՍ.—Մեծ ռազմախրոնք վերջացան, Վիկէլմ կայսր Սեւ Արծուի պատուանշանը տուաւ աւստրեան բանակի սպայակոյտի պետ Գաստոն ֆոն Պէք զօրավարին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Երեսփ. ժողովը նիստերը դադրեցուց մինչեւ 2 Նոյմ.

ՓԷՇԹ.— Մէկ օրուան մէջ, հինգ գաւառներէ 12 նոր դէպք և 6 մահ հրատարակեցէք։ Ի Փէշթ, 4 դէպք։

Վակատան

ՊՈՒԼՍՈՅ, 11 Սեպտեմբեր

ԼՕՆԴՈՆԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱՒՈՒԹԻՒՆ

3 տարի Լոնտրայի վրայ	109 ½
3 » Փարիզի »	23 —

ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԲՈՆՍՈՒՆԵՐ

Եռակի երեսիս, գրոշ. Միսիր. Դ. Սէրիի	24 04
Բեռայի Մէկ » »	— —
Ամատատուն բացուելեստ	24 02
Կէնտրիկ	24 01
Թանզիմաթ Օսմանկան երեկ երեկոյ	— —
» » ժամ ցեր	— —

ՀԵՔԻԱՅԻ ԱՐԺԵՐԹԸՈՒԹ

Գոնիա Միս. Սէրի	54 25
» »	34 25
» »	25 05

ԲԱՆԿԵՏՆԵՐՈՒՄ

Մասիսի Թէ. Ժէնէրալ	Անգլ. Կր. — —
Բէլէնի Ք.Ն.Ը.Ը.ալ	» 7 24
Գանը տր Գոնս	» 3 —
Օսմ. Շանսի և փալիշ	» 2 10
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի 16 24
Ջանանգ	» 582 ½
Օսմ. Ապատուղաց.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԽԱՉՎԵՐԱՑ

Գրեթէ երկու հազար տարիներէ ի վեր Խաչին յաղթանակն է որ կը տօնուի։ Հայոց ժողովուրդն ի սկզբանէ անտի կաթոգին փարեցաւ սուրբ Խաչին։ Բոլոր հին ու նոր գաւանանք ամէն դաւակարգէ, թէ եկեղեցական և թէ աշխարհական, Խաչը երգեցին, Խաչին ի փառս ցնծացան ու բերկրեցան։ Սրտեր ամէն ուրեք տրտիւցին մանաւանդ աստուածափառ տաճարներու մէջ, ուր Խաչի Շարականք հոգեղմայլ հնչեցան։ Վաղու մեր բարեպաշտ ժողովուրդը Խաչին կը կատարէ մեծահանդէս տօնը։ Սրտառուչ է վաղուան երեկոյին կատարուած Խաչվերացի արարողութիւնը, վասն զի աշխարհիս չորս կողմերը Խաչով կ'օրհնուին, և ժողովուրդն օրքան ըղձակալի կը նայի Խաչին և կ'աղօթէ որ Խաչով յաւիտեան անսասան մնան Ս. Եկեղեցին հայոց, վանքերն ու տաճարներն ու ամենայն հոգեւոր պայծառութիւն։

Ժողովուրդը կ'աղօթէ միանգամայն Խաչին առջև որ պահպանուին այն ամէն իշխանութիւնք, որոց բարերար իշխանքը կը վայելէ, կ'աղօթէ նաև որ Խաչով յաղողութիւնն ու երջանկութիւն տիրեն աշխարհիս մէջ, և ամէն ոք վայելէ հնարն ու բարութիւն ու առատապարգև լիութիւններ։

Ո՜րքան սրտառուչ է այն Շարականն, որ կ'երգուի վաղու, երբ ժողովուրդը ծնրադիր կ'ունկնդրէ։ Գովիրք գեղգեղաձայն կ'եղանակեն։ «Մով Քրիստոս, Խաչիդ կ'երգրպագենք, խաչելութիւնդ կը փառաւորենք, եկեք, ով հաւատացեալներ. երկրպագենք մեր Քրիստոս Աստուծոյն, վասն զի եկաւ և իւր Խաչին ձեռամբ աշխարհի հնորհեց պարգեւներ։ ով սուրբ Աստուած, սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ, որ մեզ համար խաչեցար, ողորմէ մեզի»։ Այս Շարականին անմիջապէս կը յաջորդէ Աւետարանը։ «Փա՛ռք սուրբ Խաչիդ։ աւետեալս, խաչելութեանդ, աւետեալս»։ Ո՞րքան սրտառուչ և հոգեգրաւ է սոյն երգի եղանակը։ ո՞ր քրիստոնեան սքանչանօք ու սխրանօք չյափշտակուիր լսելով Հայոց հին երաժշտութեան այս անմահան դայլայլիկը։ Հաւատաւոր աչեր մերթ Խաչին և մերթ Խաչելոյն նայելով կ'արտասուեն, և բոլոր բերանքէ սոյն բարբառը անդէն իսկ կ'արտասանուի։ «Խաչ քո եղիցի մեզ ապաւէն, տէր Յիսուս»։

Խաչի յիշատակով այժմով չցնցիր և չխռովիր, երբ յիշէ իւր մանկութեան ժամանակը, և այո՛, յիշէ մեր պապերուն հին բարեպաշտութիւնը և յիշէ որդի մեր ի հաւատս Խաչի ունեցած անհոգութիւնը։ Տղեկ մը առաջին անգամ երբ սկսէր թոթովել ու տարուել դպրոց, քերական մը կը տրուէր, կամ այլ-բէն-գիմը ցոյց տուող տախտակ մը, պնակի մը։ Այլ այդ քերականին ու տախտակին վրայ խոշոր գրերով գրուած խօսք մը վարժապետը մանուկին ցոյց տալէ յետոյ նախ աչկերուն թոթովել կուտար։ «Սուրբ Խաչ, օգնեա՛ ինձ»։ և ապա արտասանել կուտար այր, բէն, գիմ։ Այսքան կանուխէն հիներն իրենց մանուկներուն սրտին մէջ Խաչը կը դրոշմէին, վասն զի էին կարի սիրտնաթ Խաչին։ Ո՞ր հայ քրիստոնեայն առաւօտուն քունէն արթընալուն պէս չխաչակնքեր ինքզինքը, և անակէն դուրս ելլուն պէս չխաչակնքեր, որ Խաչով փորձութենէն պահպանուի և յաջողութիւն գտնէ նոյն օրը շնորհիւ Խաչին։ Իսկ երեկոյին ո՞ր հայն ինքզինքը չխաչակնքեր որ խաղաղութեամբ վայելէ գիշերը։

Այսպէս ամէն տեղ ու ամէն տեղ Խաչն է պաշտուած և այնքան յաճախ յարգուած, որ Խաչապաշտ մակդիրը մերիններն իրենց անձին ու ազգին փառք համարէին և Խաչի տօնը մեծավսան շքով կը տօնէին տարուան մէջ քանի մը անգամ, թող վաղուանը (*)։

ՆԱՀԱՊԵՏ

ՀՈՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՓՇՐԱՆԴՆԵՐ

ԵՂՇԻՐՆԵՐԷՆ (Կոտոլ) ԳՈՒՆԷ ԳՈՒՇԷ

Հողագործը երբ կենդանի մը գնել ուզէ, ամէն բանէ առաջ կուզէ գիտնալ իւր գնածին տարիքը, ըլլայ կենդանին աշխատութեան, ըլլայ մսցուի համար։ Ձեր կենդանիք շուտով կը գայրին աշխատանքէ, տարւոք կենդանիք գժուար կը դիրանան։ Հողագործական տեսակէտով տարիքը գիտնալ անհրաժեշտ է ուրեմն։

Եղշիրաւորներու տարիքը կը ճանչցուի

1։ Եղշիրներէն։

2։ Ակռաներէն։

Եղշիրներէն ճանչնալ։

Ա՜ՀԷ դուէ։—Զեռ օր չշլամփեցէք մի քանի աւուր ծնած հորթի մը գլուխը, ձեռքերնիդ պիտի պատահի երկու ցցուած կէտերու որը մէկ տարուան մէջ միայն կը մեծնան ու կերկարին։

Եէրդէ դուէ։—Եղշիւրի նոր մսոի մը բուսնելովը՝ առջի տարուան բուսած եղշիւրն աւելի կերկարի, երկու տարւոյ եղշիւրները մէկ մէկէ կը բաժնուին անորոշ շրջանակի մը գիծովը։

Եէրդէ դուէ։—Այս տարւոյ եղշիւրն ալ երկրորդ տարիէն կը բաժնուի դարձեալ՝ շրջանակի մը անորոշ գիծովը։

Շրջանակի գծին անորոշ վիճակէն անսանաքոյծք կը խաբուին շատ հեղ, երկու տարին չեն հաշուեր ու անմիջապէս երրորդ տարիէն կը հաշուեն, որով ծեր կենդանի մը 2—3 տարի կը մատաղացնեն, օրինակ՝ 10 տարեկան կով մը 7 կամ 8 տարեկան կը կարծեն, չի հաշուելով անորոշ 2 կամ՝ 3 շրջանակները։

Զէրդէ դուէ և ՀԷ։—Երրորդ տարիէն վերջը բուսած եղշիւրները, ուրոյ շրջանակներով կը զատուին մէկզմէկէ։

Զորրորդ տարւոյ մէջ աւելցած որոշ շրջանակին տակը գտնուած անորոշ շրջանակները կը համապատասխանեն երեք տարիներու, հետեւաբար, որոշ շրջանակները համրուելէ վերջը, պէտք է աւելցնել 3 թիւը եղշերաւորներու ճիշդ տարիքը դտած ըլլալու համար։ 10 տարեկան կովի մը եղշիւրներուն վրայ 7ը շրջանակ կը հաշուի, բայց 7 տարեկան չէ, աւելցուցէք 3 ալ, որպէս զի 10 տարեկան ըլլայ։

Դժբախտաբար կենդանեաց եղշիւրները միշտ կանոնաւոր կերպիւ չեն բուսնիր, լուծքի եղներու եղշիւրի շրջանակները կաւրուին լուծին շփուելով։ կենդանիք ծերանալով եղշիւրները կը ծռին դէպի արտա։ կամ շրջանակները կաւրին և կամ այնքան մէկ մեկու կը մօտենան, որով մարդիկ իրենց համարանքին մէջ կը սխալին։

Լաւ քննեցէք եղշիւրները, անասնավաճառը (ճամպազ) կենդանիի մը տարիքը պզտիկցնելու համար շրջանակներէն մէկ քանին կամ կը խարտոցին կամ ապակիով մը կը քերեն։

Կենդանիներու տարիքը աւելի լաւ կը ճանչցուի ակռաներէն և մարդ բնաւ չի սխալիր, բայց հասկցնելու համար պատկերը անհրաժեշտ է, օր մ'ալ պատկերներով բացատրելու բաղդը կունենամ թերեւս։

ԳԱՐԵԳԻՆ Գ. ՄԵՆԱՏՈՒՐԵԱՆ
Թօք-Քարու

ԵՐԲ ՈՒՍԱՆՈՂ ԷԻ

[ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿՍ]

Պոլիս իրաւագիտական ուսանող էի։ Կատաղի աշխատող մը թէև չէի, բայց չէի պականեր կարգ մը ուսանողներու, որոնց միակ խաղալն է տանջալ համբաւաւոր պէքլմը, առանց սակայն բան մը սորված ըլլալու։ Իմ քան տարուի խելքովս կը կարծէի թէ մտքի անահման բարձրացումը այնքան ձախող կրնար ըլլալ ինձ, որքան բացարձակ ագիտութիւնը։

Հայրս, հին ժամանակներու վերջին ներկայացուցիչ մը, ամիսը երեք ոսկի կը ղրկէր ինծի։ Այս դրամով քիչ շատ կապրէի։ Կէտիկ-Փաշա սենեակ մը վարձած էի, ամսական կէս ոսկի վճարող Քանֆէնէրի խեղճուկ սենեակ մը։ Տանտիրուհին հայ կին մըն էր, Իպրաքսէ տուտու, յիսունը անցուցէ բարի կին մը։

Եալովայէ Պոլիս գալուս հայրենակիցներէս մին այս կիրը յանձնարարեց ինձ։ Մօր մը չափ կը պիրէր զիս։ Ես մօրմէ մը աւելի սիրեցի զայն։ Միշտ կը գովէր զիս թէ խելօք տղայ մըն էի, թէ հիմակո՜անց ֆահիշներէն չէի։

Տղայ հասակէս Պոլսոյ կիներուն վրայ նպաստաւոր բան մը բնաւ չէի լսած, շատ դէշ գաղափար մը ներշնչած էին ինձ անոնց նկատմամբ։ Եւ երբ առաջին անգամ տեսայ այս բարի կինը, չէի կրնար հաւատալ թէ Պոլսեցի մը եղած ըլլար։

Իպրաքսէ տուտու թոռ մըն ալ ունէր իր քով, գեղին, նիհար, ադուոր աղջիկ մը, Մառի անուանով։ Մայրապետներու վարժարանը կերթար։ Հայրը մայրը շատ կանուխ մեռած ըլլալով, ինք մնացած էր մեծ մօրը քով զոր ճշմարիտ մօր պէս կը սիրէր։ Իպրաքսէ տուտու ուսեալ ծնողքի մը չափ նախանձախնդիր էր իր թոռանը յառաջդիմութեան, գոնէ իր գիտցած կերպովը։ Ատուած գիտէ թէ քանի անգամներ կստիպէր զայն որ «Քառնկերզնա խօսի ինծի հետ»։

Մառի կը կարմրէր, կը քաշուէր խօսելու, այնքան խպնոտ էր։

Երկրորդ կարգը գնա նոր մտած էի։ Շաբաթ իրիկուն մըն էր։ Քանի մը ընկերներ,— զորս Իպրաքսէ տուտու ապահովապէս հիմակո՜անց ֆահիշներ պիտի յորջորջէր, որովհետեւ այս անունը անառակ տղաքներու կուտար,— զիս Թաղին գաթեղրատունը տարին։ հոն քիչ մը չափազանց խմեցինք։ Հուսկ ապա, ամենքիս ալ տաքցած, «Թուղթ մը դարձնենք» ուզեցինք, և սակայն։ Նախ քիչ մը չահեցայ, յետոյ քառասուն դրշ՝ վրայ տուի։ Քառասունին ցաւը զիս առաջնորդեց ուրիշ քանի մը քառասուններ վտանգի դնելու։

Երբ սեղանէն ելայ՝ գլուխս երեք դրշ՝ կար։

Բաղդս փորձելէ յետոյ՝ բարեկամներս կը բարեւէի և կը դառնայի ուսանողի իմ պզտիկ սենեակս։

Ժամը գիշերուան վեցն էր։

Տենդագրգիռ վիճակի մէջ էի, չէի կըրնար քնանալ։ Անկողնիս վրայ նստայ համակ մտազբաղ։ Յետոյ, մտածելով որ քունը լաւ խորհրդատու մըն է, պառկեցայ։

Հազուստներս գետինը նետած էի, և երկու խեղճ կոշիկներէս մէկը անկողնիս ծայրը, իսկ միւսը դրան քով ինկան։

Ինքզինքս քիչ մը գտնելով՝ քնացայ։

Հետեւեալ առաւօտն, արթնցած ատենս, սենեակս շատոնց լուսցած էր։ Կիրակի էր, պատարագի զանգակին զօղանջը կը լսուէր։ Անկողնիս ցատքեցի։ Մտազբաղ էի և տխուր։

Այն առաւօտն, սովորականին հակառակ, ուշադրութիւն չըրի Մառիին, որ կիրակիի ժողովրդուոյով զբաղած էր։ Ուրիշ ատենները, իմ քիչ մը խորհրդաւոր նայուածքս զինքը կարմրցնելու առիթ կուտար։

Գլուխս կախ՝ ուղղակի եկեղեցի գացի։

«Հաւատամքը» կ'ըսուէր։ Քիչ մը կեցայ հոն։ Դուրս ելայ և պարտէզի նստարանին վրայ ինկայ, մտածումներս մէջ ընկղմած։ Ցանկացած ուսիս մէկը զարկաւ։ ընկերներս էին մէկն էր։

—Ի՞նչ տխրութեամբ նստեր ես այդտեղ, հղբայր, քիչ մը դուրս ելլանք։

Եկեղեցիի պարտէզն դուրս ելանք։ Սկսաւ կատակներ ընել ինձ, այդ նստարանին վրայ «ապահով» վերագտելով կարգ մը պատճառներու զոր սատանի պէս կը յօրինէր։

—Սիրելիս, ըսի իրեն, կատակի ժամանակ չուենիմ, մարդուս ամէն ժամը մէկ չըլլար։

—Է՛ նայիմ, ըսէ, թէրթդ ի՞նչ է։ Ինչ գաղտնիք պահելու չես։

Այս խօսքերը քաջալերութիւն տուին ինձ։ Վիճակս յայտնեցի ընկերոջս։

Իր ընթացքը յանկած փոխուեցաւ։ Հիմակ հետաքրքրութիւնը յագեցած էր։ Զեռքէս ազատելու առիթ մը կը մտածէր թերեւս։

Վայրկեան մը չփսխեցաւ։ Իր մէջ զեհանձն էաք անձնասէր էին հետ կը կռուէր։ Եւ այս վերջինը յաղթեց։ Օ՜հ, եթէ վիճակս նախատեսած ըլլար, ինչ հաճոյքով պիտի օգնէր ինձ։ Բայց ինքն ալ, երկու օր առաջ, իր ամբողջ խնայքը ուրիշի մը փոխ տուած էր։

Բաժնուեցաւ ինէ ժամադրութիւն մը պատճառ բռնելով, և ձեռքս սեղմեց ըսելով։

—Գիտես որ շատ ցաւեցայ։

Ա՜հ գիտէ։։։ Ամենքն ալ մի և նոյնն են, կրնէի ինքնիրենս։ երբ փոխ տալու խօսք ըլլայ, ամենքն ալ կը քաշուին։

Պահ մը մոռցած էի հօրս գրել։ Բայց չը համարձակեցայ, շատ խրատ էի զինքը։ ալ հնարքներուս չէր հաւատար։ Մօրմէս յուսալ, տղայոտիւն էր։ խեղճ կինը առանց հօրս հրամանին ոչինչ կրնար ընել։

Բայց ամիսը լրանալու դեռ տասնհինգ օր կար։ Ճար մը գտնելու էր։

—Դատ՛ յ, ադաղակեցի յանկարծ, մօրեղբօրս կը գրեմ։

Այդպէս Իպիտ մօրեղբայր մը ունէի, որ բաւական հարուստ էր։ Վերջին ծայր կը սիրէր զիս։ Արձակուրդի օրերս գրեթէ միշտ անոր քով կ'անցընէի։ Իմ ներկայութիւնս իրեն համար տօնի օր էր։

Սիրելի մօրեղբայրս,

Հիւանդացայ, բաւական անկողնոյ ծառայեցի եւ մինչեւ ցարդ հիւանդ եմ։ Կը վախնամ որ իմ անոնցն ամսականս ինձ չտաւէ։ ասոր համար թեզ կը դիմեմ վտանգելով քու սիրոյդ։ Ծնողացս գրել չհամարձակեցայ, գիտնալով անոնց կասկածոտ եւ դիւրազաց բնաւորութիւնը։ Կը համբուրեմ ձեռքերդ։

Ե. Պ.

Նամակս թղթատարին յանձնելով ինքզինքս մեծ բեռէ մը ազատած կը համարէի։

Իմ պզտիկ սուտս խիղճս չէր տանջեր։ Գործը ճշդութեամբ կրնայի՞ յայտնել։

Հետեւեալ օրը չափազանց երկար եղեւցաւ ինձ։ Սենեկէս ելնու դուրս չելայ։ Գրպանս դատարկ ըլլալով, գիտէի որ ընկերներուս հանդիպումը չփոխուիլն պիտի պատճառէր ինձի։

Հուսկ ապա յաջորդ օրը ստացայ համբաւաւոր նամակը։ Զայն բացած ատենս ձեռքերս կը դողային։ Վայրկեան մը կեցայ՝ չհամարձակելով բանալ։ Բայց։։։

Տէ՛ր Աստուած, ինչ յուսախաբութիւն։

Սիրելի բեռորդիս,

Դո՛ղ եմ որ բու վիճակդ ինձ ծանուցիր։ Ոչ միայն կուզեմ բեզ օգնել, այլ ես ինքս բեզ խնամել պիտի գամ, այդ վիճակիդ մէջ օտար մեռելքու չեմ կրնար վտանգիլ բեզի։ Զարը առտու Պոլիս կը հասնի։ Այս մասին ծնողդ բան մը պիտի չգիտնայ։

Մօրեղբայրդ
Ց. Ե.

Երբ չանթ մը խնար սենեկիս մէջ, զիս աւելի չի պիտի կրնար տանջացնել։ Այս տեսակ պատահականութիւն մը մըտքէս չէր անցած։ Ի՞նչ ընելու էի։ Նորէն գրել։ Բլլալու բան չէր։ Էն լաւը սպասելն էր։

Եւ գլուխս ծռած, սենեակին մէջ, կեռուակայելի այն փոթորիկը որ գլուխս պիտի պայթէր։ պիտի լսէի անոր կծու խօսքերը, թէ ոչինչ բանի մը համար զինքը խաբած էի, թէ խաղալիկ ըրած էի զինքը, եւ ո՞վ գիտէ դեռ ինչեր։։։։ Ոչ, այլ ես իր համարումը պիտի կորսնցնէի, ամենեւին չի պիտի ներէր ինձ։

Բայց ժամերը կ'անցնէին։ պէտք էր հիւանդ ձեւանալ։ Դուրսը բարակ անձրեւ մը կուգար։ Քանի մը գաւաթ մը ջուր և ղրգալ մը կայնի։ Գլուխս բամբակէ գլխարկին գլխարկս դրի, որ մինչեւ ականջներս կը ծածկէր։ Մետաքսէ թաշկինակս խնամով ճիտս կապեցի։ Նէ այպէս, գլուխս խաչոր բարձի մը վրայ, կը տաքցի։ Օ՜հ, այո, կը տաքցի։։։ որովհետեւ հիւանդ էի։ Խե՜ղճ ուսանող, պարտքային բերուումով կատակերգակ եղայ եւ. կարծեմ դերս շատ լաւ կատարեցի։ Այլ, աւա՜ղ, փոխնէն—ո՛չ, զուտնէն պիտի ըսէի— մօրեղբայրս պիտի երեւնար։ Ասիկա մտածելով ոսկորներովս կը սարսռայի։ Բայց ձայն մը կը լսեմ, մէկը կուգայ։։։ Մառին էր։

Խեղճ աղջիկը զիս այս վիճակին մէջ տեսնելով ի՞նչ ընելը չէր գիտեր։ Նամակ մը կար ձեռքը։ Թղեցի զայն։

Բացի։ Հինգնոց պանգնօ՞ն մը։

Սենեակը որ մեռելական տխրութիւն մը ունէր, յանկարծ իր ուրախ դիրքը վերստացաւ։ Անձրեւին յաջորդեց շլացուցիչ վսյլով արեգակը։

Սիրելի բեռորդիս,

Նոգեկարը նստած ատենս ոտքս սառեցաւ ինկաւ։ կը ցաւիմ որ դիս չի պիտի կրնամ գալ։ Ներփայնան է հինգնոց «պանքնօ»մ։

Մօրեղբայրդ
Ց. Ե.

Ստած պիտի ըլլայ երբ ըսէի թէ այս դէպքը ցաւ պատճառեց ինծի։ Ուրախութիւն ալ չը պատճառեց։ Ո՜հ, ոչ։ Բայց երկուքին մէջ բան մը։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՊԷՅԱԶԵԱՆ

ՇԱՄԲԱՆԵԱ

Ամենէն հետաքրքրաշարժ և ամենէն արդիւնաբեր արհեստներէն մէկն է շամբանեան պարաստութիւնը։

Զկարծուի թէ մինակ Նախկին Շամբանելի գաւառներուն մէջ կեդրոնացած է այս արհեստ։ Ֆրանսայի մէջ կը չնուռի Շամբանեա ըսուած փրփրուն գինին, ինչպէս Արեւելեան գաւառներուն մեծագոյն մասին մէջ, մանաւանդ ի Թիւրա, կեդրոնական և արեւմտեան Ֆրանսայի մէջ։ Սօմիւրի գինին ծանօթ և գնահատուած մէկ օրինակն է անոր։

Բայց այս արհեստ մանաւանդ կը կեդրոնանայ Ռէմսի շրջակաները և հոն երթալ ուսումնասիրելու է՝ գաղափար կազմելու համար անոր կարեւորութեանը վրայ։

Այս երկրին գրեթէ ամէն այգիներուն մէջ հաստատութիւններ կան ուր կը գերազանցեն ինչ որ կարելի է երեւակայել և որք իրենցմէ շատ ետ կը ձգեն Պոռտոլի ամենէն մեծ չտեսարանները։

Հսկայ չէնքեր են Պ. Մերսիէի յեբերնէյ, Ժաքսօնի նախկին ընտանիքին՝ ի Շալոն և տիկին Բօմրէյի՝ ի Ռէմս ունեցած մառանները։

Հարիւր տասնրվեց ոտք սանդուխէ մը կիջնուի այս մառանները և կերթցուի եւլեկտրական լոյսով լուսաւորուած գետնափորներ, որոց մէջ կը դիզուին Շամբանեի չիշերս կոյտեր, որոց մէկ քանին 100,000ի կը հասնին։ Այս լաբիւրինթոսին մէջ թաղուած մթերքը յաւիտենապէս կը փոփոխի 10 և 11 միլիոն չիշի մէջտեղ, չիշը առ նուազն 8 ֆր. 50. անփոփոխ գին, ինչ ալ ըլլայ իւրաքանչիւր տարւոյ հունձքը, և միայն արտասահման կը խըրկուի, մանաւանդ յԱնգլիա, Միացեալ-Նահանգները և Աւստրալիա։ 80 փաղոզի կայ որոց մէկ քանիին երկայնութիւնն է 300 մեթր, առնուազն 20 մեթր լայնութիւն և 30 մեթր խորութիւն։

Փրկարեւ գինեի պատրաստութիւնը, մինչայն Մառնի գաւառին մէջ, ակագին համեմատութիւններու կը հասնի և անզգալ կը յառաջդիմէ։

1844ին արտադրութիւնն ու ներածումներն ի միասին 6½ միլիոն չիշի հարիւ կը հասնէին։ Այսօր 26 միլիոն են։

Օտար երկիրները ամենէն աւելի կը սպառուին Շամբանեա։ Առաքման գիները շատ բարձր կը բռնուին հոն և ճչմարտութիւնը ըսուած կըլլայ միջին հաշուով մէկ չիշին 8 ֆրանք ոլորելով՝ 26 միլիոնին վաճառմանը համար։ Հետեւապէս ամէն տարի 210 միլիոն ֆրանքի հսկայ գումար մը կերթայ հարստացնել Մառնի գաւառը։

Բայց այս պատրաստութիւն միայն այդ գաւառին իրաւունքներովը չըլլար։ Ամբողջ այգիներուն տարածութիւնը 15,000 հեկտարէն աւելի չէ և արտադրութեան կէսն իսկ չի կրնար բաւել։ Էբէնէզէր, Ռէմսի կամ Շալոնի գործարանատէրերու կողմէ կատարուած այգեկութիւնները կուգան սահմանագլուխի բոլոր գաւառներէն։

Շամբանեան էապէս կը կազմուի մաքուր գինիէ, որուն կը խառնին ստանաչարքար եւ ասիա քառակոնիք։ Բայց որպէս զի այս տարրներուն խառնուրդը կատարեալ ըլլայ, կարգ մը բարմաթիւ պատրաստութիւններ հարկ են, նրբին եւ երկար։ Գլխաւորներն են՝ կրկնակի. փոխուրարում, փրփրացում, պարզում, քաշում, չափորոշութիւն, գոլորշիի արձակում եւ խցում։ Ընդհանրապէս երկու տարի անհրաժեշտ է աւարտելու համար այս գործողութիւններուն շարքը։ Մանրաքնին խնամք կը տրէ հոն՝ հնձանները համար որք պիտի պատարին առաջնակարգ գինի։

Երբ շամբանեան շիշի մէջ դրուած է, պատրաստ է ոսպառման։ Բայց մեծ տուները հանդիսա կը պահեն զայն իրենց մառաններուն մէջ առ նուազն մէկ տարի, որպէս զի ազնուանայ՝ արտասահման ղրկուելէ առաջ։

Շամբանեան Ֆրանսայի մէկ հարստութիւնն է։ Անոր նմանը քիչ շատ կը չնին նոյն տեսակէ խաղող արտադրող երկիրներու զանազան գաւառներուն մէջ։ Բայց կարելի բան չէ անոր կեղծը շինել օտար երկրի մէջ։

Գերմանները բոլոր ուժով կը փորձեն, բայց ի զուր։

ՀԱՄԱԶԳԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՕՐԻՈՐԴԱՑ

Համազգեայց վարժարանը բացուեցաւ սմնոյս 1ին չորեքշաբթի օրը։

Ուսուցիչներուն դասը վերակազմուած է։ Խնամակալութիւնը ուրախ է եւս հոգ պիտի տանի որ ուսմունքը լաւ աւանդուին եւ բարեկիրթութեան մեծ խնամ տրուի, ի հաճութիւն պատուական ընտանեաց։

Մանրամասն տեղեկութեան համար ծնողք կը դիմեն գրիչ, ամեն օր, Վարժարանիս Տեսչութեան, Տիկին Ազնիւ Զօհրապին։

7/19 սեպտ. 1893 Խնամակալութիւն
Բերա Համազգայ Վարժարանի
799 3—5

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔՈԼԷՋ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵՍԷՄԲ ՖՕՌ ԵՂԲԱՐՑ

Բերա, Գրա-Մպրատը, Տրօկմանա փողոց թիւ— 2-4

Վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 8|20ին։

Քոլէճին յայտագիրը կը համապատասխանէ ֆրանսական համալսարանի յայտագրին։

Օտարազգի աշակերտներուն իրենց մայրենի լեզուին ուսուցումը դիւրացնելու եւ այսպէս համակերպելու համար բազմաթիւ ծնողներու փափագին, քոլէճը՝ դասերու կանոնական ժամերէն զատ, Աւուրբերէնի, Յունարէնի եւ Հայերէնի դասընթացքներ ունի։

Այս դասեր ծրի են։ Աշակերտները պիտի կըրնան կատարելագործ հետեւիլ այս դասերու իւրաքանչիւրին, ինչպէս կարելի է գտնել անոնց յայտագրեան ժամերէն։

Յունարէն, ամեն օր. — Թուրքերէն, շաբաթը չորս ժամ. — Հայերէն, շաբաթը երեք ժամ։

760 18—20

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. Ո. Ա. Զ. Ի. Ն Տ. Ա. Ր. Ե. Ր. Ք

ԲԵՆԱՆ ԵՒ ԲԵՆԱՊԱՏՄԱՆԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵՒՆՆԵՐ

Պ. Ա. Տ. Կ. Ե. Ր. Ա. Զ. Ա. Ր. Դ

Մասն Ա։ մարդ եւ կենդանիք

Գրեց ՅՈՒՍ. Հ. ՕՐԹԻՆԵԱՆ

(Հէոթէ—ոլու—Ինֆանթ Պոնիէի՝ նախապատրաստական կարգերու համար)

Այս գիրքը իր տեսակին եւ ուղղութեան մասին միակն է եւ «փոքր տղոց» հասկացողութեան յարմարցուած. տպագրութիւն, պատկերք եւ կազմ գեղեցիկ։

ԺԹ. դասերու յաջորդած է եւ ամէն դասի վերջ ալ առանձին ամփոփումը գրուած է. իսկ զարձին վերջը ուսուցչոյ համար գիտական բաւարարող մը գրուած է գաղափարն բառերով մէկտեղ։

Բ. եւ Դ. մասերն որք են՝ «Բուսաբանութիւն եւ Բնագիտութիւն», պիտի հրատարակուին մինչեւ յառաջիկայ յունվար։ Վարժարանաց տնօրէնք 1 օրինակ ծրի Ի՞ստանան զրատունէն։

Դին 4 գրշ. ամէն զրավաճառաց քով. միակ կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեան գրատունը, Պոլիս, Պահնէ գարու թիւ 4։ Վարժարանաց համար զուցացուցիչ զնոյ։ 789 6—20

ԵԹԷ ԱՆԿԱՐԵԼԻ Է

կասեցնել տարիներուն ընթացքը, կարելի է սակայն կասեցնել ծերութեան ընթացքը։ Ասոր համար գործածելու է ՏԻԱՆՃԱՆ ՍԱՌԱ ՊԵՏԵՆԱՌՏ բրնձափշտին՝ ՄԱԶԻՄՅԻՐ ԵՒ ԸՆԿ. տան, Փարիզ, Ավենիւ դը լ'Օբսերատ, 32։ Այս հրաշալի հմայիակին (Թրլեսրմ) շնորհիւ զէնքը երիտասարդութեամբ կը շարունակ, մարմնը թարմութեամբ ակնախիտ և կենդանի, եթէ արդէն իր ազնուական ներկայութիւնը ցուցուցած է, անմիջապէս կանչեցեք։ Մէկ խօսքով տուփի մը մէջ փակուած են գեղեցկութիւն, երիտասարդութիւն իրենց քաղցր փայլով և իրենց յաղթական հրապուրանքով։

ՏՈՐԹՈՐ Ա. ՄՈՍԿՈՊՅԵԱՆ

Բժշկական ուսումը Փարիզի բժշկական համալսարանին մէջ ստացուելով Պ. Պոլիս վերադարձած եւ բնակ Պիւնը ի Կլտիկ - Փաշա համանուն պուրտայիին վրայ թիւ 81 տան մէջ հաստատած է։

Ամեն տեսակ հիւանդութիւն կը զբաղմանէ եւ մրանգամայն վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

Իրրեւ մասնագէտ մանկաբարձութեան՝ կը խնամէ նաեւ կանանց ծննդական գործարանաց պատերը ինչպէս նաեւ նորածին եւ փոքրիկ տղայոց հիւանդութիւններու։

Իրեն զիմող աղքատ հիւանդները ծրիարար կը զբաղմանի, ժամը 7էն վերջը, երկուշաբթի օրերն Էրնի մարզիկ՝ իսկ ուրբաթ օրերը կանայք։

Զորեքշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 8էն վերջը Սուլթան Մահմուտի դամբարանի դիմաց Համբրի էֆ. Էմիրզեանի զեղարանը իրեն զիմող հիւանդները կը զբաղմանէ։ 729 14—39

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՔԻՀԵԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ երկար տարիներ Պ. Պոլսոյ մէջ Ազիրատիրներ խմբագրելէ եւ ի կեսարիա գտնական շատ մը պաշտօններ վարելէ յետոյ, այս անգամ Պահնէ գարու Թաշ-խան 36 թիւ սենեակը հաստատուած է։

Պատրաստ է ոչ միայն պաշտօնական ամէն տեսակ գրութիւններ օրինական ձեւով խմբագրել՝ այլ եւ գատաստանի կարօտ խնդիրներ յանձնել ամենէն հաւատարիմ եւ ժեռնոտ եւ վիպական փաստաբաններու։

660 16—22

ՏՈՐԹՈՐ Ա. ԳԱՐԱԳԱՇ

ԳԱՍՏԵԱՆ, ԲԱՐԻԶՈՒ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին օգնական բժիշկ Բարիզու Համալսարանի Մանկաբարձական եւ Գեղատարական հիւանդանոցին

Կ'ընդունի իրեն զիմող հիւանդներն Եբեթէլբէրի, Հինգլաբիրի, լաբոռն և էկրանի օրերը։ Կէս օրէն վերջ, Բերա, Սաքզրդ Աղան փողոց թիւ 2։ կը դարմանէ ներքին հիւանդութիւնները, կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ և ի մասնաւորի կը զբաղի մանկաբարձական և կանանցական ճիւղով։

Հինգշաբթի օրերը ծրի։ 646

Ս. ՔԱՄԷԼԻԱ

ՄԵՆ ՄԱԹԵՐԱՆՈՑԻ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵՒՆՆԵՐ

194, ԲԵՐԱ, ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ, 194

Կը ծանուցանենք արգոյ հասարակութեան թէ ընդունած ենք ՄԵՆ ՄԱԹԵՐՔ ՄԸ ՇԵՌԵՂ բրդեղէններու և մետաքսեղէններու, վերջին նորաձեւութիւնք ՏԸՄԻ-ՍԷԶՈՆԻ համար, Փարիզի լաւագոյն տուներէն արտադրուած։

Շատ նպաստաւոր գիներով առած ըլլալով այս ապրանքները, մենք ալ նմանապէս շատ նպաստաւոր գիներով կուտանք։

Այս առթիւ՝ ԵՂԱՆԱԿԻ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐՈՒՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ կը գեղչենք մեր բոլոր ապրանքներուն գիները

15 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

միայն, սկսեալ երկուշաբթի օրէն, 11 սեպտ. 1893։ 386 6—6

ՏՈՐԹ. ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԵՒ ՎԻՐԱԲՈՒԺ

Որ տարիներէ ի վեր բացակայ կը գտնուէր մայրաքաղաքէս, այս անգամ վերադարձած եւ բնակ Պիւնը ի Կլտիկ - Փաշա համանուն պուրտայիին վրայ Պիւ. 81 տան մէջ հաստատած է։

Ամեն տեսակ հիւանդութիւն կը զբաղմանէ եւ մրանգամայն վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

Իրրեւ մասնագէտ մանկաբարձութեան՝ կը խնամէ նաեւ կանանց ծննդական գործարանաց պատերը ինչպէս նաեւ նորածին եւ փոքրիկ տղայոց հիւանդութիւններու։

Իրեն զիմող աղքատ հիւանդները ծրիարար կը զբաղմանի, ժամը 7էն վերջը, երկուշաբթի օրերն Էրնի մարզիկ՝ իսկ ուրբաթ օրերը կանայք։

Զորեքշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 8էն վերջը Սուլթան Մահմուտի դամբարանի դիմաց Համբրի էֆ. Էմիրզեանի զեղարանը իրեն զիմող հիւանդները կը զբաղմանէ։ 729 14—39

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՔԻՀԵԱՆԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ երկար տարիներ Պ. Պոլսոյ մէջ Ազիրատիրներ խմբագրելէ եւ ի կեսարիա գտնական շատ մը պաշտօններ վարելէ յետոյ, այս անգամ Պահնէ գարու Թաշ-խան 36 թիւ սենեակը հաստատուած է։

Պատրաստ է ոչ միայն պաշտօն

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՂԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀի, ՓՈԽԱԴԱՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ,

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
120 ՍԵՖԷՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՈՑ, ԴԱԼԱԹԻՍ.

774

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ԸՐԹՀ ՊՐԻԹԻՆ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

Ի Ա. ԱՅԼ ԱՅԼԻՆ Ընդ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11 141 290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԵՆՈՑ 2.794.012

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ընդ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4.146.418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԵՆՈՑ 1.099.000

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Մեծագոյն Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնէն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բարեացակամութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել։ Նաև իրենց ապացոյց իրենց հաստատութեան, մինչև հրդեհի դէպքի համար միանգամայն տուած Քանակն 20,000,000 Ընդունակ Ոսկի է։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ընդ. Ոսկի 500.000 ՄԱՐԻԹԱՑՄ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Ընդ. Ոսկի 110,000

Բեռներուն Ապահովագրէ շոգենաւով և առանց աստանաւոյ մէջի ապրանքներն և դրամագրերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Դնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կրնան դիմել Պ. ապաքինա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գնտնարակ թիւ. 22 և. 22 և՝ սենեակներն, առ. ԳԱԼՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Դիպուածով և նպատակ վերոյիշեալ երեք Ընկերութիւն

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԼԷԱՄԲԷՐԻ

Գալան սիյահ եաբա եուն զայթան արշունը ճէտիտա 50,000 պէկէր արշունը ճէտիտի 19 փարա հուլուլ իտի ճէլ մէվսիմ չիթատ նիգամիէ էլպիսէ անպարընտան լիւզումընա կէօրէ վիրիլէճէք գարարոլ գարութիւրը տէրունինէ գարլանամաք պէյլայ քիւրք պէկհասը իլէ գարլա ա իւմրիթի պէհէրի 62 ղրշ անպար մէկգիւր իշուն միւսպաեա օլունմադ իւզրէ մէվգիր միւնագասաեա գօնուլան պալատէ մուրագամ 2 գալէմ էչա ֆիլեաթը մէվզուէրի էէ Թալիպլերի էօհէսխնամ օլուպ խլուլը բուսիրին 15ինճի կիւնիէ գառար պէհէր կիւն միւնագասաը իմրա օլունարագ մէգգիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթաեա վէ իրթէսի կիւնի 100ատ 5 թէնգիլինէ Թալիպ օլանարընը մագամը Սէերաքէրի լէվգիմաթը ուսուսմիէ տարիէսինէ կէմէլէրի իլան օլունուր։

Նո. 7 3—3

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԱՐԻ, ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական Գրանցեալ Ուղիներ

Թէ. 13/26 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին ելանելիքներ։
Հ. 14/26 Աչերանգրիոյ սուրհանդակ. ժամ 5ին յետ մէջօրէի. Պիրէանի հասկում։
Հ. 15/27 Սեվաստապոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Պ. 15/27 Սարհանգակ գեղի Գաբր Ալիայ Նաւա հանգիստները մինչև պահեստ սա Լատեան ժամ 11ին։
Հ. 16/28 Սարհանգակ ժամ 2ին ելանելիքներ։

Ագս — Ուպա. 14/26. Երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն գեղի Ռուշիոյ Նաւահանգիստները մեկնող սուր պեռոքը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանգիստի Թրէբզոնի Պէյրութի, Իոֆիա, և Սուր-Պայեր դարձը շարունակուի։

605

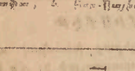

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱԶԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՕՐԵԱՆ
Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիան և Պարսկաստանի Գիծ կանոնաւորապէս Հաստատ

«Անադոլու» շոգենաւը, սեպտ. 26ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Գալաքէն։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով.
Ա. կարգ 245 Ֆրանկ
Բ. « 175 «

Ուղղակի և ազատ ապրանքներ

Նաւագրէրքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹՐՈՄՔԻ ԲԸՈՒՆ,
477 Rue de la Banque

Սրտոնատէր Ս. ՏԱՐԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԽՍԱԴՈՒԼԵԱՆՑ

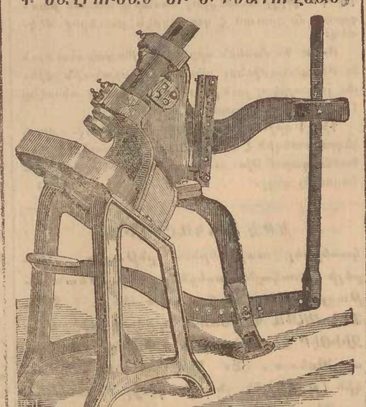

Ցեղաշրջում ընդհանուր արհեստաբանութեան մէջ
Մարմրիւն, Բարձրութիւն, ոչխանութիւն

Թէյի, լոգումի, հելվայի, խավեարի, ըլչէլի, խահվէի, շաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բաներ պիտոյից յատուկ տուփեր նոր ի գերեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, և.ն. և.ն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ՛ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719
Պահէ-Գարու, Բասիմ Բաչա խանի դէմն։

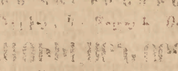

ԱՒԱՆԴՈՅ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻ
[illegible]
Ամսոյս 26ին Հինգշաբթի օրը, Ուրբաթ գիշեր մեկնելու է
ԹՐԷՅԻ, ԼՈԳՈՒՄ, ՀԷՎԱՅԻ, ԽԱՎԵԱՐԻ, ԸՆԼՉԷԼԻ, ԽԱՀՎԷԻ, ՇԱՔԱՐԻ, ՍԻԿԱՌԻ, ԹՈՒՂԹԻ և այլ բաներ պիտոյից յատուկ տուփեր նոր ի գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։
Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամէն տեսակ կահեր, պարտէզի դոյլեր, լուացարաններ, և.ն. և.ն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։
Դիւրամատչելի ամենուն։
Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ՛ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշդութեամբ կը կատարուին։ 719
Պահէ-Գարու, Բասիմ Բաչա խանի դէմն։

ՔՕՆԵԱՔ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂՔԱՐՑ

ԻՄՊԵՐԱՏՈՐԱԿԱՆ "ԱՍՊԻՏԱԼԱՍ"
ԹՆԴԻՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ
ԳՕՆԵԱՔ ԽԱՂՈՂԻ ՀԱՐԱՋԱՏ ԳԻՆԻԷՆ
Ս. Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍԻ Ի ՊԻՌԷԱՑ

Փարիզեայ՝ կիւանդ և ազատիրեալ անձանց գործածութեամբ և յանձնարարեալ նշանաւոր բիմիագիտաց և բժշկաց մասնաւոր յայտագիրներով որոց անուանքն ստորեւ կը յիշուին։

Ա. Կ. Խրիստոմանոս. դասատու ընդհանուր Բիմիագիտութեան եւ Տնօրէն բնալուծարանին։
Pierre Apery (Constantinople) Chimiste expert assermenté près la Municipalité du VIe cercle et des Consulats d'Autriche Hongrie, de Grèce et d'Allemagne.
Օթ. Բուսսփուլոս. օգնական դասատու Բիմիագիտութեան ազգային Համալսարանին եւ գինեան բնագէտ նաւային վարժարանին։
Սփ. Ա. Իգնոսսի՛տիս. Բիմիագէտ եւ օգնական դասատու Համալսարանին։
Տ. Օրֆանիտիս. դասատու համալսարանի եւ նախագահ բժշկական խորհրդոյն։
Թ. Աֆէնտո՛լիս. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Պիռէայի Հան. հիւանդանոցի։
Ե. Գարամի՛ցա. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Ա-թէնքի զորձական բժշկութեան։
Մ. Հաճիսիմա՛լիս. դաս. Համալսար։
Տ. Գ՝նասուշաս. դաս. Համալս. եւ Տնօրէն Մանկաբարձական վարժարանին։
Ա. Զինին. դաս. Համալ. անդամ Մանկաբուժական ժողովոյն, բժիշկ Մանկաբուժարանին յԱթէնս եւ անդամ Եւրոպոյ զանազան զիտական ընկերութեանց։
Ի. Ղալվա՛նիս. դաս. Համ. Տնօրէն վիրաբուժ. հիւանդանոցի, եւ անդամ վիրաբուժական ընկերութեան Փարիզու։
Ն. Տ. Մազգա՛ս. դաս. Համալս. եւ բժիշկ «Ելվանկէլիզմօ՛ս» հիւանդանոցին։
Ս. Մէրգո՛ւրիս. Տնօրէն բաղաքապետական «Ելպի՛ս» Հիւանդանոցին։
Է. Գալիօնտիս. օգ. դաս. վիրաբուժութեան։
Ալ. Սգո՛ւիֆս. բժշկապետ զօրաց։
Ե. Լաղուտարիս. բժշկապետ նաւ. զօրաց։
Ն. Բէգօփուլոս. դաս. ախտաբանութեան։
Է. Ֆօգա՛ս. բժիշկ եւ անդամ բժշկ. ընկերութ.
Փ. Գամպա՛նիս. բժիշկ Ազգ. արքունեաց։
Ն. Բս. Տէլարօրգա՛ս. դաս. Համալս։
Սփ. Գունտոլէ՛օն. Տնօր. վիրաբժ. գիտ.
Էսսա՛. Տամուլիա՛նոս. Տնօրէն զինուորական շտեմարանին զեղօրէից։
Էլ. Տրի՛ցաս. զնդ. նաւային զօրանոցի.
Ն. Փսաեա՛քիս. բժիշկ ի Բիրաս։
Ա. Է. Ա. Գամանոս փաշա. բժշկապետ արքունեաց Խտիվի յեգիպտոս։
Ե. Զանկարո՛լաս. բժշկապետ Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցի եւ անդամ միջազգային առողջ ընկերութեան Եգիպտոսի եւ Փարիզու բարձրագոյն Աքատէմիայի։
Ն. Մ՝օսխա՛զոս. Տնօրէն Աղեքսանդրիոյ յոյն հիւանդանոցին։
Զամպաղո՛ս փաշա. բժիշկ ի Կ. Պոլիս։

(Կան նաեւ բազում այլք յայտագիրներ և կարծիքներ թէ՛ ներքին և թէ՛ արտաքին նշանաւոր բժշկաց և քիմիագիտաց կողմէն որք զանց առնուած են։)

ԲՆԱԼՈՒԹԵԱՆՆ ԲԻՒՐ ԱԳԷՐԻ
Թիւ 2,164

Փիէր Ափէրի Բիմիագէտ իրագէտ եւ երդմնալ պաշտօնեայ Քաղաքապետութեան, եւ Աստղոյ, Գերմանիոյ եւ հելլենական հիւպատոսարանաց։

ՏԵՍԱՐ Ս. Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ
Ի Պիռէայ հրապարակ Ապօլոնի

Զենէ պատրաստեալ քօնեաքը բիմիական բնալուծութեան ենթարկելով գտանք հետեւեալները։

ԲՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՐ

Ալքոհոլ	3000	Գերասիմին	1800	Բորէոն	3200
Եթէրը	3000	Գերասիմէրը	3500	Բանէրը	1700
Եթէրը	1500	Մէրգանոս	3200	Բլիթի	1500
Լիգնոս	2300	Սոդա	1700	Թոյլ	1000
Լիգնոս	2000	Կրոնոս	2300	Քանէրը	2500
Գարանոս	3000	Հիրոս	2000	Գրանիտ	4400
Գրոսոնոս	3200	Հիսուրէ	5000	Գրանիտ	3200
Գրաֆոս	2000	Հիմնաս	7000	Գոլոս	3000
Գրաֆիտ	3500	Հ. Հ. Գրէ	12000	Գանէս	3500
Հ. Հ. Գրէ	3500	Ալանէ	5000	Բոգոպրէ	3500
Գաստիրոս	2500	Հիմնս	3500	Թանէրնա	4000
Գանէս	2500	Հ. Հ. Գրէ	2000	Ամանդանէ	3200
Գրաս	2000	Գրանիտ	3200	Գրանիտ	2000
Գանս	2000	Գրանիտ	3200	Սերբիոս	2000
Գրանիտ	5000	Լեամ	2000	Սարէնաս	4300
Գրիթ	5000	Լիգնանիտ	1500	Թ. Սարիքրէ	3000
Գալվանոս	3400	Լիգնոս	3000	Գարանոս	1200
Գիրգ	3500	Գրանիտ	1500	Գրանիտ	2500
Գանիտ	2500	Գարանէ	4300	Գարանիտ	900
Գանաբ	4800	Գարանէրէր	6500	Գերանիտ	5000
Գրաբ	3100	Գիրգ	2000	Գանիտ	5000
Գարանոս	3000	Գարանիտ	3100	Գեամ	3600
Գարանոս	3000	Գիրգ	2000	Գանաբ	1000
Գիրգիրոս	3200	Գրանոս	3000	Գանիտ	200
Գրանիտ	3600	Գիրգիրոս	5000	Գրանիտ	200
Գրանիտ	600	Գրանոս	4500	Գերոս	140
Գիրոս	700	Գանոս	2000	Գրանիտ	120
Գիրգիրի Գիրոս					8000
Գիրգիրի Գիրոս					5000
Լեգիրի Գիրոս					3100

Գանիտ Գիրոս

Գանիտ Գիրոս

Գանիտ Գիրոս